

Marita Heikkinen, Katri Kaikkonen, Johanna Kujala & Titta Väkky

OULUSA OPITAAN!

Täydennyskoulutuspäivä optikoille

OULUSA OPITAAN!

Täydennyskoulutuspäivä optikoille

Marita Heikkinen
Katri Kaikkonen
Johanna Kujala
Titta Välkky
Opinnäytetyö
Syksy 2014
Optometrian koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Optometrian koulutusohjelma

Tekijät: Heikkinen Marita, Kaikkonen Katri, Kujala Johanna ja Välkky Titta
Opinnäytetyön nimi: Oulusa opitaan! –täydennyskoulutuspäivä optikoille
Työn ohjaajat: Jussila Aino-Liisa ja Juustila Tuomas
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2014
Sivumäärä: 72 + 5 liitettä

Nykypäivän työelämän muutokset tuovat omat haasteensa myös optiselle alalle. Optikkoliikkeiden tarve tarjota entistä enemmän palveluita kasvaa lähivuosina. Optikon toimenkuva silmän terveydentilan tutkijana tulee korostumaan ja tämän seurauksena on suunnattava enemmän voimavaroja koulutukseen ja ammattiosaamisen ylläpitämiseen. Optikko on laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on lain velvoite ylläpitää asiakastyössä tarvittavaa ammattiosaamista.

Opinnäytetyönämme suunnittelimme ja järjestimme Oulusa opitaan! -optikoiden täydennyskoulutuspäivän hotelli Scandicissa 26.4.2014. Päivän aikana käsiteltiin alalle ajankohtaisia ja tärkeitä aiheita. Tekemämme ennakkokyselyn pohjalta aiheeksi valikoituivat: kuivasilmäisyys, silmänpohjaläydökset, moniteholinssien uusimmat innovaatiot sekä piilokarsastukset.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli kehittää optikoiden ammattiosaamista järjestämällä laadukas ja ajankohtaisia aiheita sisältävä luentomuotoinen koulutuspäivä. Optikoiden kehittäessä osaamistaan hyötyvät siitä myös optikkoliikkeiden asiakkaat palvelun laadun parantuessa. Koulutuspäivän kehitystavoitteena oli ylläpitää ja vahvistaa optikoiden jatkuvaa ammatillista kehittymistä ja osaamista. Välittömänä tavoitteena projektillamme oli tarjota kentällä toimiville optikoille mahdollisuus päivittää jo hankittua tietotaitoa, sekä oppia uutta alan ajankohtaista tietoa. Luennoitsijoiksi saimme neljä optisen alan erikoisosaajaa. Koulutuspäivään osallistui 142 optikkoa ympäri Suomen. Lisäksi tapahtumassa oli mukana useita optisen alan toimijoita esittelemässä tuotteitaan ja palveluitaan.

Koulutuspäivän päätteeksi osallistujilta kerättiin palaute kyselylomakkeella. Tämän avulla arvioimme tapahtuman onnistumista luentojen ja järjestelyjen osalta. Saamamme palaute oli positiivista ja kannustavaa. Järjestämämme koulutuspäivä keräsi suuren suosion ja kaikki palautekyselyyn vastanneet olivat halukkaita osallistumaan vastaaviin tapahtumiin myös jatkossa.

Täydennyskoulutustapahtumien järjestäminen myös Pohjois-Suomessa olisi tärkeää, sillä suurin osa optisen alan täydennyskoulutuksesta keskittyy Etelä-Suomeen.

Asiasanat: täydennyskoulutus, projekti, tapahtumat, ammatillinen kehitys

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme of Optometry

Authors: Heikkinen Marita, Kaikkonen Katri, Kujala Johanna and Väikky Titta
Title of thesis: Education Day for Opticians
Supervisors: Jussila Aino-Liisa and Juustila Tuomas
Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2014
Number of pages: 72 + 5 appendices

The changes in nowadays' working environment have brought also some challenges into the optical working field. Furthermore, during the upcoming years opticians will be facing the necessity to offer wider variety of services. The responsibility and job description of an optician will be steered more and more to the direction of a person who is capable of inspecting the healthiness of eyes. Due to this, more attention and resources have to be drawn to the education in order to maintain the good level of professional skills. As a matter of fact, an optician is a legalized health care professional, who is obligated by law to retain a satisfactory level of professional skills.

Our thesis consisted of the planning and organizing of Oulussa opitaan! –updating education day for opticians, which took place in hotel Scandic the 26th of April 2014. During the day several relevant and important subjects were covered, namely; condition of having dry eyes, findings of fundus, the newest innovations of progressive lenses and phoria. Subjects mentioned were selected based on the inquiry we made beforehand.

The objective of our thesis was to develop the professional skills of opticians by organizing an upscale educational day (in form of lecturing) which deals with current topics. As opticians develop their professional skills, it is beneficial not only for themselves but obviously also for their customers as it brings the service quality to a higher level. Therefore, one of the main goals (for a longer term) of the day, in terms of development, was to maintain and strengthen the continuous professional expansion and knowledge of opticians. Moreover, the purpose of the day itself was to offer the currently working opticians the possibility to bring their existing information up to date and gain more knowledge about the current subjects related to optometry. In addition, four specialists of optometry attended the day as lecturers. Furthermore, 142 opticians from all over Finland and many other people, working in the field of optometry, attended the day and presented their products and services.

Finally, in the end of the day all the attendants were asked to fill in a questionnaire considering their satisfaction. The feedback given, considering the lectures and the setup of the event, were both rather positive and supportive. Furthermore, the day was very successful and all the attendants, who filled in the questionnaires, were very willing to participate in such an event also in the future. By and large, it would be important to organize that kind of educational days also in Northern Finland since most of the optometry's educational days are focused on Southern Finland.

Keywords: updating education, project, events, educational development

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	OPTIKON AMMATTI JA MAHDOLLISUUDET AMMATILLISEEN KASVUUN.....	10
2.1	Optometristin koulutus ja työnkuva	10
2.2	Optisen alan kehityssuunnat.....	11
2.3	Optikon ammattiosaamisen kehittäminen ja täydennyskoulutus.....	13
2.4	Aikuisoppiminen ja motivaatio	13
2.5	Optisen alan kehityssuuntien vaikutukset ennakkokyselyyn.....	14
3	KOULUTUSPÄIVÄN AIHEET	17
3.1	Kuivasilmäisyys	17
3.1.1	Kyynelelimet	17
3.1.2	Yleisyys ja oireet.....	18
3.2	Yleisimmät silmänpohjamuutoksia aiheuttavat sairaudet.....	19
3.2.1	Sydän- ja verisuonitautien vaikutukset silmänpohjaan.....	20
3.2.2	Diabeteksen aiheuttamat muutokset.....	21
3.2.3	Näköhermon sairaudet.....	21
3.2.4	Silmänpohjan ikärappeuma	22
3.3	Foriat, niiden tutkiminen ja korjaaminen	23
3.3.1	Silmiä liikuttavat lihakset ja hermot.....	23
3.3.2	Binokulaarinen näkeminen, akkommodaatio ja konvergenssi.....	24
3.3.3	Heteroforiat.....	24
3.3.4	Heteroforioiden tutkiminen ja korjaaminen.....	25
3.4	Ikänäkö ja monitehosilmälasit.....	27
3.4.1	Ikänäköisyyden syyt ja muutokset näkemisessä.....	28
3.4.2	Moniteholinssit.....	29
4	PROJEKTIN LÄHTÖKOHDAT	30
4.1	Projektin vaiheet ja päätehtävät.....	30
4.2	Projektiorganisaatio	31
5	TÄYDENNYSKOULUTUSPÄIVÄN SUUNNITTELU JA JÄRJESTELYT	33
5.1	Luennoitsijat ja aiheet.....	33
5.2	Tilat	34
5.3	Näytteilleasettajat ja yhteistyökumppanit.....	35
5.4	Markkinointi ja viestintä.....	36

5.5 Koulutuspäivän budjetti.....	38
5.6 Riskit	38
5.7 Palautekysely	40
5.8 Päivän kulku	41
6 PROJEKTIN ARVIOINTI.....	46
6.1 Koulutuspäivän toteutuksen arviointi ja palautekyselyn tulokset.....	46
6.2 Projektin tavoitteiden toteutumisen ja laadun arviointi	63
6.3 Projektityöskentelyn arviointi	64
7 POHDINTA.....	66
LÄHTEET.....	68
LIITTEET	73

1 JOHDANTO

Työelämän muutokset ovat nopeita sekä voimakkaita ja näiden seurauksena myös optinen ala joutuu kehityspaineiden alle. Teknologian kehittyminen, globalisaatio ja taloudellinen epävarmuus asettavat omat vaatimuksensa eri aloille. Optikkoliikkeillä on suuri tarve myydä entistä enemmän palveluja. Lähivuosina liikkeiden palveluntarjonta monipuolistunee ja tämän myötä optikon työnkuva silmän terveydentilan tutkijana tulee korostumaan. Muutoksien seurauksena koulutustarve lisääntyy ja sen suunnittelemiseen sekä ennakointiin tulee käyttää entistä enemmän voimavaroja laadukkaana asiakaspalvelun takaamiseksi. Myös oppilaitoksilla on velvollisuus kehittää opetusta vastaamaan alan ammattitaitovaatimuksia. Opiskelijoilla on mahdollisuus olla mukana tässä kehityksessä esimerkiksi tekemällä työelämää palvelevia opinnäytetöitä. Omana työnämme järjestimme optikoiden täydennyskoulutuspäivän.

Opinnäytetyömme pyrkimyksenä oli kehittää optikoiden ammattiosaamista järjestämällä laadukas ja ajankohtaisia aiheita sisältävä koulutuspäivä. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä velvoittaa myös optikoita ylläpitämään asiakastyössä tarvittavaa ammattiosaamista (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, 3:18.1-2 §). Optikoiden tulee suorittaa 30 täydennyskoulutuspistettä viiden vuoden aikana. Veloitteen toteutumista valvoo Optometrian Eettinen Neuvosto. (Suomen optinen toimiala 2014, viitattu 27.8.2014.) Tarve koulutuspäivälle Pohjois-Suomessa oli ilmeinen, sillä suurin osa lisäkoulutuksista järjestetään eteläisessä Suomessa. Esimerkiksi vuosittain järjestettävä optisen alan suurkoulutustapahtuma Näköä-päivät pidetään Helsingissä. Myös alan suurten toimijoiden Suomen pääkonttorit sijaitsevat pääosin pääkaupunkiseudulla, jolloin koulustoitto painottuu vahvasti Etelä-Suomeen.

Optometreriopiskelijoiden järjestämiä koulutuspäiviä on pidetty Oulussa onnistuneesti myös aiempina vuosina. Aikaisempien opinnäytetöiden palautteista ilmeni toive koulutuspäivien vuosittaisesta toteuttamisesta. Esimerkiksi vuonna 2012 pidetyssä Sairaudet syyniin - koulutustapahtumassa palautekyselyyn vastanneista kaikki olivat halukkaita osallistumaan koulutuspäiviin tulevaisuudessa. Palautteiden ja oman kiinnostuksemme innoittamana halusimme toteuttaa tämän koulutuspäivän toiminnallisena projektiluonteisena opinnäytetyönä. Tämän kaltaisella opinnäytetyöllä pyritään ohjeistamaan ja opastamaan työelämän käytännön toimintaa. Oh-

jeistaminen ja opastaminen voi olla esimerkiksi käytäntöön suunnatun ohjeen laatimista tai jonkin tapahtuman toteuttamista. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Koulutuspäivän onnistumisen kannalta yksi tärkeimmistä tekijöistä oli kiinnostavien ja ajankoh- taisten aiheiden valinta. Perehdyimme viime vuosina Suomessa järjestettyjen koulutuspäivien ai- heisiin, sekä optisen alan tulevaisuuden näkymiin. Näiden pohjalta ideoimme muutaman kiinnos- tavan aihealueen ja laadimme kyselylomakkeen kentän kiinnostuksen kohteiden kartoittamiseksi. Kyselylomakkeeseen valitsimme kahdeksan aihealuetta, sekä annoimme myös mahdollisuuden ehdottaa muuta kiinnostavaa aihetta koulutuspäivään. Loppusyksystä 2013 jaoimme 50 kappalet- ta kyselylomakkeita Oulun keskustan alueen optikkoliikkeisiin. Veimme lomakkeet henkilökohtai- sesti, jotta pystyimme samalla markkinoimaan tapahtumaa. Uskomme, että tällä tavoin saimme maksimoitua vastausprosentin. Vastauksia saimmekin kiitettävät 43 kappaletta.

Projektiluontoiselle opinnäytetyölle on asetettava selkeät ja realistiset tavoitteet, jotka kuvaavat haluttua lopputulosta (Silfverberg 2007, 27). Tavoitteet voidaan jakaa kahteen tasoon, kehitysta- voitteisiin ja välittömiin tavoitteisiin. Kehitystavoitteet kuvaavat pitkän ajan muutosvaikutusta tär- keimmän hyödynsaajaryhmän kannalta. Hankkeen konkreettista lopputulosta kuvaavat välittömät tavoitteet. Välittömät tavoitteet voidaan jakaa pienempiin osatavoitteisiin. (Silfverberg 2007, 80- 81.)

Koulutuspäivän **kehitystavoitteena** oli ylläpitää ja vahvistaa optikoiden jatkuvaa ammatillista ke- hittymistä ja osaamista. **Välittömänä tavoitteena** projektillamme oli tarjota kentällä toimiville opti- koille mahdollisuus päivittää jo hankittua tietotaitoa, sekä oppia uutta alan ajankohtaista tietoa. Pyrkimyksenä oli vahvistaa optikoiden ammatillista itsevarmuutta ja näin ollen rohkaista heitä työskentelemään haasteellisempienkin asiakastapausten parissa.

Laatutavoitteena oli tarjota alan ajankohtaisinta tietoa käyttäen tunnettuja ja asiansa hyvin osaa- via luennoitsijoita. Laatu varmistettiin valitsemalla tapahtuman luennoitsijat tarkoin. Lisäksi heidät ohjeistettiin kokoamaan luentomateriaalin siten, että tiedot ovat tuoreita ja sisältö antaa käytän- töön hyvin soveltuvaa tietoa.

Lyhyen aikavälin tavoitteena oli saada koulutuspäiviin osallistuvat optikot kiinnostumaan tar- jojamistamme aiheista. **Keskipitkän aikavälin tavoitteena** oli, että osallistuvat optikot innostuisi-

vat käyttämään luennoilta saamiaan oppeja jokapäiväisessä työssään. **Pitkän aikavälin tavoitteena** on, että optikot innostuisivat päivittämään osaamistaan jatkossakin.

Omina oppimistavoitteinamme oli saada kokemusta projektityöskentelystä ja koulutusmuotoisen tapahtuman järjestämisestä sekä syventää omaa tietämystämme koulutuspäivän luentojen aiheista. Projektin aikana neuvoteltiin useita erilaisia sopimuksia yhteistyökumppaneiden kanssa. Näiden myötä toivoimme neuvottelu- ja organisointitaitojemme kehittyvän. Tavoitteenamme oli myös lisätä liiketaloudellista hallinnointikykyä.

Kohderyhmän tavoitteiden saavuttamista mitattiin koulutuspäivän lopuksi tehtävällä kyselyllä. Kyselyssä kysymykset oli muotoiltu siten, että pystyimme arvioimaan osallistujien kokemaa hyötyä suhteessa työelämän tarpeisiin. Kyselylomakkeeseen sai antaa myös vapaamuotoista palautetta. Tavoitteiden lopullista toteutumista työelämässä on kuitenkin mahdotonta selvittää, sillä osallistujat vastasivat senhetkisten tuntemustensa mukaan.

2 OPTIKON AMMATTI JA MAHDOLLISUUDET AMMATILLISEEN KASVUUN

2.1 Optometristin koulutus ja työnkuva

Optometristeja koulutetaan Suomessa Oulun ammattikorkeakoulussa ja Metropolia- ammattikorkeakoulussa Helsingissä. Koulutuksen laajuus on 210 opintopistettä. Aiemmin optikot valmistuivat opistoasteen koulutuksesta, kunnes vuonna 1992 koulutus vaihtui korkeakoulutasoiseksi ja tutkintanimike muuttui optikosta kansainvälisesti yhtenäisemmäksi optometristiksi. Optometristi on lailistettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka toimintaa ohjaavat muun muassa seuraavat lait, asetukset, ohjeet ja säädökset:

1. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä 559/1994
2. Asetus terveydenhuollon ammattihenkilöstä 564/1994
3. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 785/1992
4. Potilasvahinkolaki 585/1986
5. Optikon eettiset ohjeet

Virallisten lakien, asetusten ja säädösten lisäksi alaa ohjaavat myös yleisesti hyväksytyt arvot ja periaatteet. Optisen alan arvoiksi ovat muodostuneet seuraavat käytänteet: vastuullisuus, asioinnin helppous ja käytännöllisyys, liiketaloudellisesti kannattava toiminta ja yhteistyökyky (Suomen optinen toimiala 2012, 6-7, 17).

Optometristin tutkinto antaa valmiudet toimia itsenäisenä näkemisen ja näönhuollon asiantuntijana. Suurin osa optometristeista työskentelee yleensä yksityisen terveydenhuollon sektorilla optikkoliikkeissä. Optometristi voi työskennellä myös näkemisen asiantuntijana esimerkiksi terveydenhuollossa. Työnkuvaan kuuluu näöntutkimukset, silmä- ja piilolasien määrääminen sekä sovittaminen. Työ sisältää lisäksi asiakkaan opastamista kehysvalinnoissa, silmälasien valmistamista ja luovuttamista asiakkaalle sekä tämän ohjausta näönhuoltovälineiden käytössä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, viitattu 19.9.2014.)

Optinen ala elää tällä hetkellä suuressa muutoksessa. Alan kansainvälistyminen ja ketjuuntuminen ovat saaneet aikaan todellisen hintakilpailun. Tämä on heikentänyt myyntikatteita, ja etenkin pienet yksityiset toimijat ovat joutuneet taloudellisesti ahtaalle. Lähitulevaisuudessa näönhuollon

palveluiden osuus optikkoliikkeissä korostune, johtuen optikoiden saamasta diagnostisten lääkeaineiden käyttöoikeudesta.

Terveydenhuollon ammattihenkilölakiin (559/1994) heinäkuussa 2010 tulleen muutoksen (433/2010) myötä voidaan lisäkoulutuksen suorittaneelle laillistetulle optikolle tai optometrillille antaa oikeus käyttää määräämiään ja apteekista hankkimiaan, vastaanottoiminnassaan tarvitsemiaan, lääkkeitä. Optikon työssä yksilöityjä lääkkeitä käytetään silmien terveydentilaa tutkittaessa ja määritettäessä silmän taittovoimaa. Oikeus voidaan myöntää optikolle tai optometrillille, joka on perustutkinnon lisäksi hankkinut erikoispätevyyden lisäkoulutuksella. Lisäkoulutus on mahdollinen kaikille laillistetuille optikoille ja optometristeille. Vuonna 2011 tai myöhemmin opintonsa aloittaneet saavat tämän oikeuden osana optometristin ammattikorkeakoulututkintoa. Koulutuksesta saamansa todistuksen nojalla optikoilla on oikeus hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta täydennyskoulutuksen antaman erikoispätevyyden sisällyttämistä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto antaa optikolle yksilöintitunnuksen lääkemääräyksien laatimista varten. Lisäkoulutuksen suorittaneilla optikoilla on valmiudet tunnistaa erilaisten tutkimusmenetelmien ja testien avulla yleisimpiä silmä- ja yleissairauksia sekä niiden vaikutuksia silmään ja näkemiseen. Optikot osaavat kartoittaa asiakkaan terveyshistorian, määrittää jatkohoidon tarpeen sekä valita turvallisen ja tarkoituksenmukaisen lääkeaineen tutkimuksen suorittamista varten. Lisäksi optikot ymmärtävät tutkimustulosten ja löydösten kirjaamisen tärkeyden. (Oulun ammattikorkeakoulu 2014, viitattu 7.5.2014.)

2.2 Optisen alan kehityssuunnat

Suomen optinen toimiala on vuonna 2012 julkaissut optisen alan toimialastrategian. Julkaisusta käy ilmi optisen alan toimijoiden näkemys alan kehittymiselle tärkeistä toiminta-alueista ja menestystekijöistä. Toimialastrategiassa on listattu megatrendit, jotka koskettavat optista alaa. Näitä megatrendejä ovat väestön ikääntyminen, verkostoituminen, globalisaatio, tietoverkkojen kehittyminen, teknologian kehitys, ekologisuus ja kaupungistuminen (Optisen alan toimialastrategia 2012, 9).

Megatrendi on yhteiskuntien rakenteita syvällisesti muuttava, usein globaali ilmiö. Se etenee suhteellisen autonomisesti ja sen perimmäisiä syitä on usein vaikea eritellä. Toimialojen, yritysten ja yksilöiden kannalta megatrendi on luonteeltaan väijäämätön muutosvoima, jolla on merkittäviä vaikutuksia kansalliseen ja kansainväliseen talous- ja yhteiskuntajärjestelmään. (Opetushallitus 2014, viitattu 3.2.2014.)

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden osuus väestöstä nousee nykyisestä 18 prosentista 26 prosenttiin vuoteen 2030 ja 28 prosenttiin vuoteen 2060 mennessä. Väestöllinen huoltosuhde heikkenee lähitulevaisuudessa. (Tilastokeskus 2012, viitattu 3.2.2014.) Näönhuollon tarpeet tulevat lisääntymään väestön ikääntyessä ja samalla seulonnan ja ennaltaehkäisevän terveydenhuollon tärkeys korostuu. Toisaalta tilannesidonnaisen näkemisen vaatimukset kasvavat, jolloin tarvitaan uusia ratkaisuja ja palveluja hyvän näkemisen avuksi. (Optisen alan toimialastrategia 2012, 9.)

Tietoverkkojen kehityksen myötä silmäsairauksien etädiagnostiikan käytettävyys paranee. Tämä lisää optikkoliikkeiden palveluntarjontamahdollisuuksia ja mahdollistaa hoidon saatavuutta esimerkiksi haja-asutusalueilla. Teknologian kehitys puolestaan tarjoaa asiakkaille uudenlaisia näkemisen mahdollisuuksia silmäkirurgian ja silmälasilinssteknologian avulla. Silmäsairauksien seulontamahdollisuudet paranevat kun laitteita kehitetään palvelemaan paremmin optikkoliikkeiden tarpeita. Kaupungistuminen heikentää haja-asutusalueiden palveluja, joka väistämättä pakottaa optikot lisäämään osaamistaan ja kehittämään palvelujaan. Tässä tietoverkot ja teknologian kehitys ovat hyvänä apuna. (Optisen alan toimialastrategia 2012, 11 – 13.)

Verkostoitumisen ja globalisaation vaikutuksesta liiketoiminnan ketjuuntuminen ja toiminnan tehostaminen korostuvat. Kuluttajien liikkuvuus ja verkko-ostamisen kasvu vaativat alan toimijoilta nopeaa reagointia. Yhteiskunnan terveydenhuollon rakenne- ja resurssimuutokset tulevat vaatimaan aiempaa enemmän yhteistyötä julkisen ja yksityisen terveydenhuollon sekä optikkoliikkeiden välillä. (Optisen alan toimialastrategia 2012, 10 – 11.)

Ekologisuus on osa kestäväää kehitystä. Asiakkaat ovat entistä enemmän kiinnostuneita yritysten eettisestä vastuusta. Optisella alalla tähän voidaan vaikuttaa kiinnittämällä huomiota toiminnan eettisyyteen, kierrätykseen, hyvälaatuisiin materiaaleihin sekä tuotteiden valmistusprosessien mahdollisimman pieneen ympäristökuormitukseen. (Optisen alan toimialastrategia 2012, 12.)

2.3 Optikon ammattiosaamisen kehittäminen ja täydennyskoulutus

Optikko toimii osana terveydenhuollon toimintayksikköä, jonka tavoitteena tulee olla väestön terveyden edistäminen tarjoamalla korkeatasoisia näönhuollon palveluita. Optikon toiminta tulisi nähdä osana laajempaa asiakkaan hoitoprosessia. Teknologian, lääketieteen ja terveystieteiden kehityksen myötä hoitokäytännöt muuttuvat nopeasti. Tämä korostaa erityisesti terveydenhuollon henkilöstön jatkuvan täydennyskoulutuksen merkitystä. (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:3, 17.)

Täydennyskoulutuksen tehtävä on ylläpitää ja kehittää ammattitaitoa. Parhaimmillaan ammatillisella täydennyskoulutuksella voidaan parantaa palveluiden laatua, asiakastyytyväisyyttä ja potilasturvallisuutta. Henkilöstövaikutukset ovat myös olennaisia, kuten työhön sitoutumisen, työmotivaation sekä työhyvinvoinnin edistäminen. (Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:3, 20 - 22.)

Optikoiden täydennyskoulutusvelvoite on 30 täydennyskoulutuspistettä viiden vuoden aikana. Yksi piste vastaa 45 minuutin opintokokonaisuutta. Optikot voivat hankkia täydennyskoulutusta monin eri tavoin. Esimerkiksi Suomen Optinen toimialajärjestö, Suomen Piilolasiseura ry sekä Oulun ja Helsingin ammattikorkeakoulut järjestävät koulutustilaisuuksia vuosittain. SOA ry:n toiminnanjohtaja Soile Paavola mainitsee Optometria-lehden artikkelissa seuraavaa:

Omaehtoisessa täydennyskoulutuksessa vain mielikuvitus on rajana. Ammattihenkilön pätevyyttään optikko voi osoittaa ja ylläpitää esimerkiksi valmistelemalla yleisö-/asiakas/potilasluentoja tai infotilaisuuksia. Ammattitaitoa voi syventää myös perehtymällä optometrian eri aihealueisiin hankkimalla tietoa ja tätä kautta opiskellen esimerkiksi kirjoittaa ammattiartikkeleita alan ammattilehteen tai vastaaviin julkaisuihin. Olennaisinta on, että kouluttautuminen täyttää vaatimukset ja tälle kouluttautumiselle optikko hakee itse pisteitä. (Paavola 2012.)

2.4 Aikuisoppiminen ja motivaatio

Oppimisella tarkoitetaan muutosta, joka tapahtuu yksilön tiedoissa, taidoissa, asenteissa, valmiuksissa, ajattelussa ja toiminnassa. Oppiminen voi ilmetä esimerkiksi uuden tiedon tai taidon osaamisena, suorituksen nopeutumisenä ja virheiden vähentymisenä, ymmärryksen ja ongelmanratkaisukyvyyn kehittymisenä sekä myönteisempänä asennoitumisena. (Kangas & Hämäläinen 2007, 29.)

Oppimista tapahtuu jatkuvasti sekä tiedostamatta että tietoisesti. Tiedostamattomassa oppimisessä oppija on passiivisessa roolissa opettajan jakaessa tietoa. Tämän kaltainen oppiminen perustuu behavioristiseen oppimiskäsitykseen, jota pidetään melko vanhanaikaisena. Sen mukainen oppiminen voi olla jopa haitallista, mikäli omaksutaan vääriä toimintatapoja tai asenteita. Tietoinen oppiminen perustuu konstruktivistiseen malliin, jota voidaan pitää nykypäivän johtavana oppimiskäsityksenä. (Ojala 2008, 65.)

Aikuisen oppiminen perustuu aiemmin opittuun ja elämän mukanaan tuomaan kokemukseen. Oppiminen onkin tehokasta, mikäli tiedon voi yhdistää ennalta tuttuihin asioihin. Uuden tiedon hyödyllisyys ja arvo punnitaan suhteuttamalla ne vanhoihin tietoihin. Aikuisoppiminen on yleensä vapaaehtoista, joten vastuu oppimisesta jää yksilölle itselleen. Oppimiskyky ei heikkene iän myötä, mutta yksilölliset erot oppimistavoissa korostuvat verrattuna nuorempiin opiskelijoihin. Oppimistavat voivat muuttua iän myötä, sillä tiedonkäsittelymekanismit monipuolistuvat. (Paane-Tiainen 2000, 15.) Ammatillinen kasvu on jatkuva oppimisprosessi, jonka aikana yksilö hankkii niitä tietoja ja taitoja, joiden avulla hän pystyy vastaamaan työelämän jatkuviin muutoksiin ja vaatimuksiin (Ruohotie 1998, 93).

Oppimisen kannalta tärkeitä tekijöitä ovat tavoitteet, asenteet oppimista kohtaan sekä motivaatio. Motivaatio on yksilön toimintaa ohjaava, suuntaava ja ylläpitävä voima. Motivaatio voidaan jaotella sisäiseen ja ulkoiseen. Ulkoiset motiivit ovat yleensä jonkin palkinnon tavoittelua, kuten esimerkiksi hyvä arvosana, ylennys, pätevytyminen, palkka tai sosiaalinen arvostus. Sisäinen motivaatio on oppimisen kannalta hyödyllisempää, sillä tällöin yksilöä ohjaa oma mielenkiinto tai itsensä kehittämisen tarve. Sisäinen ja ulkoinen motivaatio tukevat toisiaan. (Kokkinen 2008, 15.) Motivoitunut oppija on valmis näkemään vaivaa oppimisen eteen ja käyttääkin runsaasti aikaa siihen. (Kauppila, 2003. 45.)

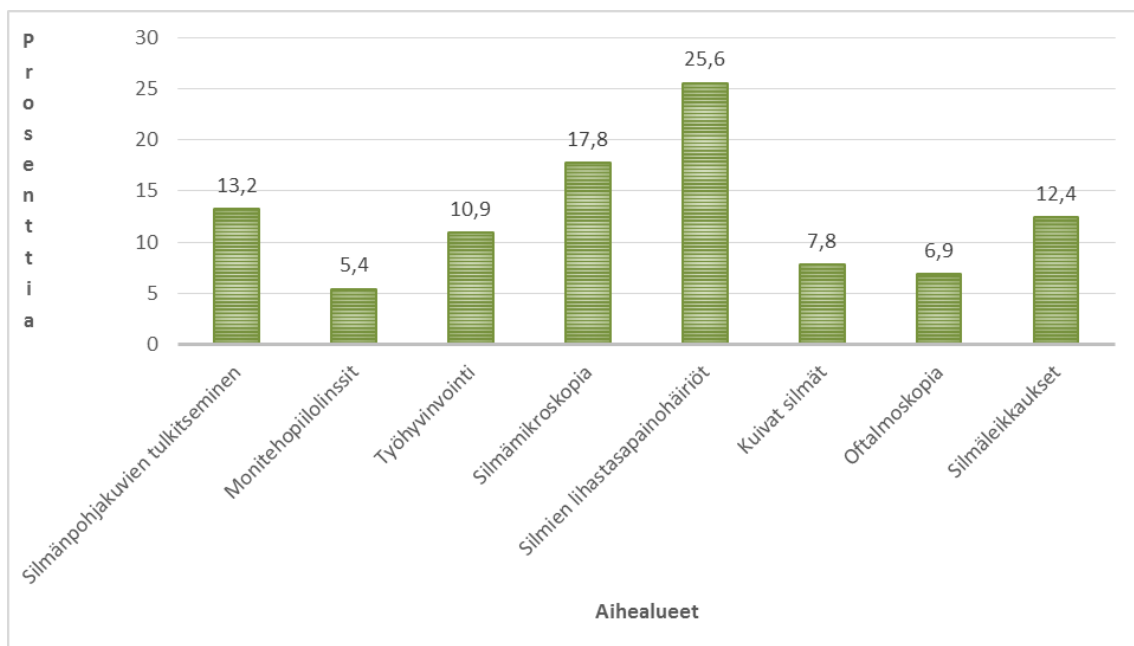
2.5 Optisen alan kehityssuuntien vaikutukset ennakkokyselyyn

Toteutimme ennakkokyselyn Oulun keskustan alueen optikoille kartoittaaksemme kiinnostavia koulutuspäivän luentoaiheita. Suunnittelimme kyselylomakkeen, johon valikoimme kahdeksan eri aihealuetta. Aihealueiden valintaan vaikuttivat optisen alan toimialastrategiassa määritellyt tämänhetkiset kehityssuunnat, lähiaikoina muualla Suomessa pidetyt koulutukset ja aiheet, joiden koimme olevan mielenkiintoisia sekä ajankohtaisia. Tässä vaiheessa opinnäytetyötämme olisimme kaivanneet oman alamme opettajien asiantuntemusta aihevalintaan. Heille ei tässä vaiheessa

ollut varattuna opinnäytetyön ohjaustunteja ryhmällemme ollenkaan, joten luotimme omaan arviointikykyymme aihevalintojen osalta.

Valikoimme kyselomakkeeseen seuraavat aiheet: silmnpohjakuvien tulkitseminen, monitehopiilolinssit, työhyvinvointi, silmämikroskopian hyödyntämismahdollisuudet, silmien lihastasapainohäiriöt ja prismalasiä määrääminen, kuivat silmät, oftalmoskopia sekä silmäleikkaukset. Vastaa- jia pyydettiin valitsemaan kolme kiinnostavinta aihetta, joita ei tarvinnut laittaa paremmuusjärjes- tykseen. Lisäksi lomakkeeseen jätettiin tilaa vapaamuotoisia kommentteja varten.

Kyselylomakkeita jaettiin 50 kappaletta, joista palautettiin 43 ja näin ollen vastausprosentiksi muodostui 86. Suosituin aihealue oli silmien lihastasapainohäiriöt ja prismalasiä määrääminen (25,6 %) kaikista äänistä. Seuraavaksi eniten ääniä keräsivät silmämikroskopia (17,8 %) ja sil- mnpohjan kuvien tulkitseminen (13,2 %). Vähiten ääniä saivat monitehopiilolinssit (5,4 %) ja of- talmoskopia (7,0 %). Vastausjakauma käy tarkemmin ilmi kuviossa 1.

KUVIO 1. Aihealueet

Vastauksista on nähtävissä optikoiden kiinnostus silmien terveydentilan tutkimiseen, joka näyttäisi olevan suuressa roolissa optikon työssä nyt ja tulevaisuudessa. Lähityöskentelyn lisääntyminen on tuonut näkemiseen lisää haasteita. Silmien yhteistoiminnan häiriöt tulevat siten helpommin ilmi. Piilokarsastusten ja silmien yhteistoiminnan tutkiminen, oireiden syy-seuraussuhteet ja mitta-

ustulosten tulkinta on yksi haastavimmista osa-alueista optikon työssä. Oletamme, että tämän vuoksi aihealue nousi suosituimmaksi vastaajien keskuudessa.

3 KOULUTUSPÄIVÄN AIHEET

3.1 Kuivasilmäisyys

Vuonna 2007 järjestetyssä International Dry Eye Workshopissa (DEWS) täydennettiin kuivasilmäisyyden määritelmää. Sen mukaan kuivasilmäisyys on monitekijäinen kyynelfilmin ja silmänpinnan sairaus. Kuivasilmäisyyden oireita ovat epämukavuus, näön häiriöt sekä kyynelfilmin epävakaisuus, joka voi vahingoittaa silmän pintaa. Kuivasilmäisyyteen liittyy vahvasti kyynelfilmin osmolariteetti ja silmän pinnan tulehdus. (International Dry Eye Workshop 2007, 75.)

3.1.1 Kyynelelimet

Kyynelelimet muodostavat kyyneliä, levittävät ne silmän pinnalle silmäluomien avustuksella sekä kuljettavat ne edelleen silmän pinnalta nenäonteloon. Kyynelelimet voidaan jakaa kyynelnestettä muodostaviin kyynelrahasiin, kyynelfilmiin sekä kyynelnestettä poistaviin kyynelteihin. (Kivelä 2011, 33-34; Holopainen & Tuisku 2011, 112.)

Pääkyynelrauhanen sijaitsee silmäkuopan ylälateraaliosassa. Rauhasen jakaa kahteen osaan yläluomen kohottajalihaksen kalvojänteen ulkoreuna. Rauhastiehyet avautuvat ylempään luomipohjukkaan, mihin kyynelrahasen erittämä kyynel neste kerääntyy, ja joka levittäytyy edelleen painovoiman ja luomien räpytyksen avustuksella silmän pinnalle. Kyynel neste on koostumukseltaan vetistä ja se sisältää silmää mikrobeilta suojaavia entsyymejä, immunoglobuliineja, kasvutekijöitä sekä silmän terveydelle tärkeitä proteiineja. Pääkyynelrahasen toiminta aktivoituu kun itketään tai ärsytetään silmää. **Lisäkyynelrauhaset** erittävät jatkuvasti silmän kosteana pitämiseen tarvittavaa kyynelnestettä. Ne sijaitsevat sidekalvon alla, **Krausen rauhaset** luomipohjukassa ja **Wolfringin rauhaset** luomituen reunalla. Silmäluomien räpytysliike levittää erittyneet kyynelleet silmän ja sidekalvon pinnalle ohueksi kyynelfilmiksi. (Kivelä 2011, 34; Holopainen & Tuisku 112.)

Jokaisen silmänräpytyksen aikana sarveis- ja sidekalvon pinnalle levittyy ohut kyynelfilmikerros. Tämän kerroksen häiriöt ilmenevät näön huononemisena, koska se on ensimmäinen valo taittava kerros. **Kyynelfilmin** tehtävänä on valon taittamisen lisäksi tasoittaa sarveiskalvon etupinnan epätasaisuuksia, hapen ja ravinteiden kuljetus sarveis- ja sidekalvon epiteelille, roskien ja kuona-

aineiden huuhtominen silmän pinnalta sekä silmän pinnan suojaaminen infektioilta. (Kivelä 2011, 34; Holopainen & Tuisku 112-113.)

Kyynelfilmi on rakenteeltaan kolmikerroksinen: sisin ja ohuin kerros jota kutsutaan musiinikerrokseksi, keskimäinen ja samalla paksuin vesikerros sekä uloin kerros jota kutsutaan lipidikerrokseksi. Musiinikerrosta tuotetaan sidekalvon pikarisoluissa ja sarveiskalvon epiteelisoluissa. Se on limakerros, joka sitoo kyneleet silmän pintaan, ja saa kyynelnesteen leviämään tasaisesti. Keskimäinen vesikerros koostuu pääasiassa liukoisista musiineista, jota erittävät sekä kyynelrauhanen että lisäkyynelrauhaset. Uloimman kerroksen tehtävänä on estää vesikerroksen haihtumista ja vähentää pintajännitystä. Tätä kerrosta kutsutaan lipidikerrokseksi, jonka erityis tapahtuu ylä- ja alaluomien reunoilla sijaitsevilla Meibomin, Zeissin ja Mollin rauhasissa. (Kivelä 2011, 34; Holopainen & Tuisku 112-113.) Kaikkien kolmen kerroksen toiminta on yhtä tärkeää, ja häiriömissä tahansa kerroksessa aiheuttaa jonkin asteisia kuivasilmäisyyden oireita.

Kyynelteihin kuuluvat kyynelpiste, kyyneltiehyet, kyynelpussi ja kyynelkanava. Kyynelteiden tehtävänä on poistaa haihtumatta jääneet kyneleet pois silmän pinnalta. Painovoiman sekä silmäluomien räpyttelyn seurauksena kyynel neste siirtyy jatkuvasti auki oleviin, halkaisijaltaan noin 0,2 – 0,3 millimetrin kokoiisiin **kyynelpisteisiin**, jotka sijaitsevat sekä ylä- että alaluomessa. **Kyyneltiehyiden** tehtävänä on kuljettaa kyneleet kyynelpisteistä silmäkuopan nasaalisessa seinämässä sijaitsevaan **kyynelpussiin**. **Kyynelkanava** yhdistää kyynelpussin luisen 12 millimetriä pitkän kyynelkäytävän kautta nenäonteloon. (Kivelä 2011, 34; Holopainen & Tuisku 114.)

3.1.2 Yleisyys ja oireet

Kuivasilmäisyys on yksi yleisimmistä silmävaivoista, jopa 40 prosenttia ihmisistä kärsii kuivista silmistä jossakin elämän vaiheessa. Syy kuivasilmäisyyteen voi löytyä terveydentilasta, lääkityksestä, ympäristöstä tai elämäntavoista. Kuiva huoneilma ja pöly sekä koneellinen ilmastointi että sääolosuhteet voivat laukaista kuivasilmäisyyden oireet. Pitkäaikainen lähityöskentely kuten lukeminen ja päätetyö voivat aiheuttaa kuivasilmäisyyttä, koska tällöin silmiä räpytellään vähemmän. Useat sairaudet kuten allergiat ja atopiat sekä reumasairaudet aiheuttavat silmien kuivumista. Reumasairauksiin kuuluvan Sjögrenin syndrooman tyypillisin piirre on vaikea kuivasilmäisyys. Useiden lääkeaineiden haittavaikutuksena on silmien kuivuminen. Tällaisia ovat muun muassa tavallisimmin käytetyt beetasalpaajat, antihistamiinit, ehkäisyvalmisteet ja mielialalääkkeet. Silmäkirurgiset toimenpiteet saattavat aiheuttaa tai pahentaa jo olemassa olevia kuivasilmäisyyden

oireita. Aina ei ole kuitenkaan kyse sairaudesta, vaan yleensä kyseessä on ikään liittyvä primaarinen kuivasilmäisyys. Kuivasilmäisyys voidaan jakaa syntymekanisminsa perusteella kahteen eri luokkaan. Se voi johtua kyynelnesteen vähentyneestä erittymisestä tai sen liiallisesta haihtumisesta. (Hietanen, Hiltunen & Hirn 2005, 63; Holopainen & Tuisku 2011, 119.)

Kuivasilmäisyyden oireista tavallisimpia ovat: kuivuudentunne, kirvely, silmien punoitus, roskaantunne vetistys, silmien väsyminen ja valonarkuus. Silmänpinnan ärsytysoireiden lisäksi näöntarkkuus voi vaihdella ja näkö voi hetkellisesti sumentua. Kuivasilmäisyyteen liittyville näköhäiriöille on tyypillistä, että ne muuttuvat räpytyksen mukana. (Sandberg-Lall, 2014, viitattu 3.5.2014, Holopainen & Tuisku 2011, 119.)

Kuivasilmäisyyden hoidossa keskitytään oireiden lievittämiseen, koska hoitoa, joka palauttaisi kyynel erityksen määrän tai laadun normaaliksi, ei ole. Ensisijaisena hoitona oireiden lieventämiseen käytetään joko nestemäisiä tai geelimäisiä silmän pintaa voitelevia tippoja. Kyyneltietulppia voidaan käyttää estämään kyynelten valumista pois silmäpinnasta. (Sandberg-Lall, 2014, viitattu 3.5.2014.) Kuivasilmäisyyden oireita on hyvä hoitaa, koska komplikaatioina voi olla esimerkiksi sarveiskalvon pintahaavaumat sekä tulehdukset ja jopa näkökyvyn menetys. (Hietanen, Hiltunen & Hirn 2005, 63.)

3.2 Yleisimmät silmänpohjamuutoksia aiheuttavat sairaudet

Silmänpohjan tutkittavia rakenteita ovat verkkokalvo verisuonineen ja hermotuksineen sekä näköhermon pää. Normaali silmänpohja näkyy tutkimuksessa hieman punertavana. Silmänpohjan pigmentti kuitenkin vaihtelee iän ja rodun mukaan. Verkkokalvo on silmän takaosan sisäpintaa peittävä ohut ja läpinäkyvä hermokudoskerros, jonka tehtävä on muuttaa valoenergia hermoimpulsseiksi ja siirtää ne näköhermoa pitkin aivoihin tulkittaviksi. Karkeasti eroteltuna verkkokalvosta voidaan erottaa kaksi kerrosta, joita ovat ulompi pigmenttiepiteeli ja sisäpuolen sensorinen kerros jossa reseptori-, hermo- ja tukisolut sijaitsevat. (Kivelä 2001, 25-27.)

Verkkokalvon keskiosassa sijaitsee noin 5-6 millimetrin suuruinen tarkan näkemisen alue eli **macula**. Maculan keskellä on 1,5 millimetrin suuruinen verkkokalvon keskikuoppa eli **fovea**. Foveasta voidaan vielä erottaa halkaisijaltaan 0,35-0,4 millimetriä oleva kuopake **foveola**, joka vastaa kaikista tarkimmasta näöstä. Kohti reunoja mentäessä verkkokalvo ohenee. Verkkokalvolla on

neljä suurta valtimoiden ja laskimoiden muodostamaa suonikaarta. Jokainen kaari suonittaa yhtä verkkokalvoneljännestä. (Kivelä 2001, 29-30.)

Näköhermonpää eli **papilla** sijaitsee noin 3-4 millimetriä foveasta nenään päin ja on suuruudeltaan noin 1,5-2 millimetriä. Papillan kohdalla ei ole verkkokalvoa, joten näkökentän temporaalipuoliskolle syntyy fysiologinen sokea täplä. Terve verkkokalvo on kirkas eikä se siten näy silmänpohjaa tutkittaessa. Kuitenkin verkkokalvon verisuonten veripilarit ja pintaheijastukset saavat sen näkymään epäsuorasti. Verisuonten seinämät ovat verkkokalvon tavoin läpinäkyviä, joten silmänpohjakuivissa näkyvät suonissa olevat veripilarit. (Kivelä 2001, 29-30; Nikoskelainen 2001, 258.)

Silmänpohjantutkimuksessa papillasta tarkastellaan väriä, rajojen tarkkuutta, keskuskuopan muutoksia sekä kokoa (C/D-suhde), pullistumista, reunojen muotoa ja suonimuutoksia. Verkkokalvon verisuonista arvioidaan paksuutta, kuroutumia ja mahdollisia pullistumia. Valtimoista ja laskimoista selvitetään paksuussuhde, suonien mutkittelevuus, risteysoireet, valtimoiden selkäreleksin laatu sekä erilaiset vuodot. Verkkokalvon muita löydöksiä ovat erilaiset pigmentaatiot, lipidikertymät, mikroinfarktit, drusenit, proliferaatiot, irtaumat, kasvaimet sekä reiät. Useat eri sairaudet voivat vahingoittaa silmän verisuonia. Yleisemmin verisuonimuutoksia aiheuttavia sairauksia ovat tietyt sydän- ja verisuonisairaudet, sidekudossairaudet ja etenkin diabetes. (Saari, Mäntyjärvi, Summanen & Nummelin 2001, 54.)

3.2.1 Sydän- ja verisuonitautien vaikutukset silmänpohjaan

Sydän- ja verisuonitaukeista silmänpohjajamuutoksia aiheuttavat **arterioskleroosi** eli valtimonkovettumistauti ja **hypertonia** eli kohonnut verenpaine. Arterioskleroosissa valtimoiden seinämät paksuuntuvat ja kovettuvat johtuen suonien seinämien vaurioitumisesta ja lipidien kerääntymisestä. Tästä voi aiheutua valtimon verivirtauksen heikkeneminen ja lopulta tukkeutuminen. Hypertonian aiheuttamia muutoksia silmänpohjassa ovat valtimon valorefleksin muutokset, kaliberinvaihtelut, kiemurtelevat ja laajentuneet laskimot, kaventuneet valtimot, risteysoireet, kovat ja pehmeät eksudaatit, verenvuodot sekä papillan turvotus. Pitkään koholla olleen verenpaineen seurauksena valtimon seinämä paksuuntuu ja lumen kaventuu. Valaistaessa silmänpohjaa valtimoista voidaan nähdä valorefleksi. Kaliberinvaihtelut aiheuttavat paikoin leventyneitä valorefleksejä. Refleksin leventyessä se täyttää koko seinämän leveyden, jolloin valtimo muuttuu vähemmän läpinäkyväksi ja väri kuparisemmaksi. Tilan edetessä veripilari lakkaa näkymästä ja valtimo näyttää vaalealta putkelta. (Saari 2001, 354-356.)

3.2.2 Diabeteksen aiheuttamat muutokset

Diabetes aiheuttaa silmänpohjan verisuonimuutoksia eli **diabeettista retinopatiaa**, joka on yksi taudin yleisimmistä liitännäissairauksista. Joka toisella tyypin yksi diabetesta sairastavalla ja joka neljännellä tyypin kaksi diabetesta sairastavalla tavataan diabeettista retinopatiaa. Diabeteksen aiheuttamia verkkokalvomutoksia ovat mikroaneurysmat, verenvuodot, turvotukset, lipidikertymät, helminauhamaiset laskimot, uudissuonitus sekä mikroinfarktit. (Summanen & Laatikainen 2013, viitattu 16.2.2014.) Diabetes vaurioittaa hiussuonten seinämiä aiheuttaen mikroaneurysmia, verkkokalvon turvotusta sekä verenvuotoa. Taudin edetessä vaurioita syntyy myös suurempiin suoniin. Lopulta hiussuonet tukkeutuvat ja verkkokalvon verenkierto heikentyy ja syntyy uudissuonia. Hiussuonten tukkeutuminen aiheuttaa myös paikallisia kuolioita hapenpuutteen seurauksena, jolloin syntyy vaaleita pumpulipallomaisia pehmeitä eksudaatteja. (Saari 2001, 364.) Vaurioituneet hiussuonten seinämät tihkuvat verkkokalvolle plasmata ja lipidejä, joista aiheutuu lipidikertymiä eli kovia eksudaatteja, jotka näkyvät silmänpohjakuvissa kellertävän valkeina pisteinä. Kun eksudaatteja alkaa kertyä makulan alueelle, keskeinen näöntarkkuus heikkenee pysyvästi. Tilaa kutsutaan **diabeettiseksi makulopatiaksi**. Taudin edetessä yhä pidemmälle aiheuttaa uudissuonitukset lasiaisen verenvuotoja ja irtaamaa. (Kaarniranta & Sorri 2008, viitattu 16.2.2014.)

3.2.3 Näköhermon sairaudet

Näköhermonpään vauriot näkyvät silmänpohjakuvissa turvotuksena, epätarkkarajaisuutena tai värin muutoksena. **Staasipapilla** on tila, jossa papillan laskimoverenkierto ja hermosäikeiden aksonaalinen virtaus häiriintyy johtuen kallonsisäisen paineen noususta. Staasipapilla aiheuttaa papillan turpoamisen, joka näkyy ensin verekkyytenä ja epätarkkarajaisuutena. Papillan turvotusta voi esiintyä myös silmänsisäisten tulehdusten tai silmänpaineen laskun yhteydessä. Papillan lähistöllä olevat laskimot laajenevat ja laskimopulsaatio voi loppua kokonaan. Papillan keskuksuooppa pienenee tai häviää täysin. Tilan edetessä papilla kohoaa verkkokalvon tasosta ja turvotus peittää reunaosien verisuonet. Lopulta kehittyy atrofisen staasipapilla jolloin turvotus sekä verenvuoto katoavat ja papilla muuttuu kalpeaksi. Näkökyky heikkenee ja pahimmassa tapauksessa voi seurata sokeus. (Nikoskelainen 2001, 261-262.)

Näköhermontulehduksessa turvonnut papillan pää viittaa **papilliittiin**. Mikäli papillan pää näyttää normaalilta, mutta oireet sopivat näköhermon tulehdukseen, puhutaan **retrobulbaneuriitista**, jolloin oire sijaitsee etäämmällä hermossa. Tulehduksen taustalla on usein tulehdusreaktiosta johtu-

va hermon myeliinirakenteiden vaurio. Näköhermontulehdus aiheuttaa näön heikkenemisen yleensä muutamien päivien kuluessa. Myös värien näkeminen muuttuu usein poikkeavaksi. MS-tautia sairastavilla on suurempi riski saada näköhermontulehdus. (Seppänen, 2013b, viitattu 17.2.2014.)

Glaukooma on näköhermoa vaurioittava sairaus, joka johtuu yleensä kohonneesta silmän sisäisestä paineesta. Glaukooma voi sairastaa myös ilman, että silmänsisäinen paine on kohonnut. Glaukooma aiheuttaa muutoksia näköhermonpäähän, hermosäiekerrokseen ja näkökenttään. Glaukoomavaurioiden riski kasvaa etenkin silmänpaineen noustessa yli 30 elohopeamillimetriä. (Käypä hoito, 2007, viitattu 17.2.2014.) Paineen aiheuttamat muutokset näkyvät papillan keskellä vaaleana kovertumana tai syvänä keskuskuoppana johon suonet painuvat. (Airaksinen & Tuulonen 2001, 269-270).

3.2.4 Silmänpohjan ikärappeuma

Silmänpohjan ikärappeuma eli **makuladegeneraatio** on eläkeikäisten yleisin näkövammaisuuden aiheuttaja länsimaissa. Tauti jaotellaan kuivaan hitaasti leviävään sekä kosteaan nopeasti leviävään muotoon. Iän myötä silmänpohjan valoistinsolut ja pigmenttiepiteeli vanhenevat aiheuttaen rappeumaa makulan alueelle. Myös silmänpohjan verenkierron muutoksilla on osuutta taudin syntyn. Kuivassa muodossa silmänpohjissa nähdään pigmenttiepiteelin pigmentin epätasaisesta jakautumisesta johtuvia pigmenttikokkareita ja vaaleita pigmentittömiä alueita. Lisäksi tavataan usein vaihtelevan kokoisia vaaleita kuona-ainekertymiä eli druseneita. Kuiva muoto etenee hitaasti vuosien ja vuosikymmenten aikana. Kosteassa muodossa suonikalvosta kasvaa verkkokalvon alle tihkuvaa uudissuonitusta. Kuivan muodon muutosten lisäksi oireina on turvotusta, lipidikertymiä ja verenvuotoja. Kosteaa muoto etenee nopeasti viikkojen ja kuukausien aikana. (Summanen 2013, viitattu 17.2.2014.)

3.3 Foriat, niiden tutkiminen ja korjaaminen

Piilokarsastusten eli forioiden tutkiminen ja niistä aiheutuvien oireiden helpottaminen ovat yksi haastavimmista osa-alueista optikon työssä. Tutkimustulokset saattavat vaihdella paljonkin tutkimustavan mukaan. Lähityöskentelyn lisääntymisen myötä piilokarsastusta ilmenee aiempaa enemmän ja niiden tutkimisen sekä korjaamisen tärkeys optikon työssä korostuu.

3.3.1 Silmiä liikuttavat lihakset ja hermot

Silmien liikuttajalihaksia on yhtä silmää kohti yhteensä kuusi kappaletta: suorat ylä-, ala-, sisä- ja ulkolihakset sekä vinot ylä- ja alalihas. Yläsuoran lihaksen päällä kulkee lisäksi yläluomen kohottajalihas. Lihakset sisältävät hitaita lihassoluja, jotka vastaavat silmien asentojen ylläpidosta, sekä nopeita lihassoluja, jotka saavat aikaan nopeat silmänliikkeet. (Kivelä 2011, 32-33.)

Ulkosuora lihas kääntää silmää perusasennostaan ulospäin. Tätä lihasta hermottaa kuudes aivohermo eli loitontajahermo. Kolmas aivohermo eli liikehermo hermottaa sisä-, ala- ja yläsuoraa lihasta, alavinoa lihasta sekä yläluomen kohottajalihasta. Sisäsuora lihas kääntää silmää sisäänpäin. Alasuoran lihaksen tehtävänä on silmän kääntäminen perusasennostaan alaspäin, sekä myös sisäänpäin ja pyöräyttää oikeaa silmää näköakselinsa ympäri vastapäivään, ja vasenta silmää myötäpäivään. Yläsuora lihas saa silmän kääntymään ylöspäin ja sisäänpäin, sekä pyöräyttää oikeaa silmää näköakselin ympäri myötäpäivään, ja vasenta silmää vastapäivään. Alavino lihas saa silmän kääntymään ylös ja ulospäin, sekä saa sarveiskalvon yläosan pyörähtämään ohimon suuntaan, kuten alasuora lihas. (Kivelä 2011, 33.)

Neljäs aivohermo eli telahermo liikuttaa ylävinoa lihasta, joka kääntää silmää alas ja ulospäin. Yläsuoran lihaksen tavoin myös ylävino lihas saa aikaan sarveiskalvon yläosan pyörähtämisen nenän suuntaan. Silmälihaksilla on toisilleen vastavaikuttajat: ulkosuora sisäsuoralle, yläsuora ylävinoille sekä alasuora alavinoille lihakselle. Lihaksia, jotka kääntävät oikeaa ja vasenta silmää samaan suuntaan, kutsutaan juhtalihaksiksi. (Kivelä 2011, 33.)

3.3.2 Binokulaarinen näkeminen, akkommodaatio ja konvergenssi

Silmälihasten keskinäinen toiminta on tarkkaan koordinoitua hyvän binokulariteetin saavuttamiseksi kaikissa katsesuunnissa (Kivelä 2011, 33). Jotta binokulaarinen näkeminen olisi mahdollista, tulisi kuvien langeta samankokoisina ja muotoisina molempien silmien verkkokalvojen vastaville kohdille fovealla. Tällöin molempien silmien näköakselit leikkaavat toisensa fiksaatiopisteessä ja verkkokalvoille tulevat kuvat pystyvät fuusioitumaan eli ne nähdään yhtenä. Motorinen fuusio on lihastoimintaa, jolla näköakselien yhteistoimintaa ylläpidetään näkövaikutelmien osuiseksi foveoille. Sensorinen fuusio tarkoittaa näkövaikutelmien yhteensulautumista verkkokalvojen vastinpisteiltä tulevien kuvien yhdistymiseksi. (Erkkilä & Lindberg 2001, 324.)

Mykiön kykyä muuttaa polttoväliään valonsäteiden kohdentamiseksi verkkokalvoille kutsutaan mukauttamiseksi eli **akkommodaatioksi**. Akkommodaatiossa silmän sädelihas supistuu ja ripustinsäikeet rentoutuvat, jolloin mykiö muuttuu paksummaksi. Paksuuntumisen ja mykiön etupinnan kaarevuuden pienentymisen seurauksena mykiön taittovoima lisääntyy. Tärkein ärsyke mykiön akkommodoimiseksi on epätarkka verkkokalvokuva. Ihmisen ikääntymisen myötä akkommodaatiokyky heikkenee mykiön elastisuuden vähentyessä ja sädelihaksen toiminnan heikentyessä. (Saari & Korja 2011, 308-309.)

Akkommodaatioon liittyy läheisesti konvergenssi. Aina kun silmä akkommodoi, se myös konvergoi. Konvergenssia on sekä tahdonalaista että refleksinomaista, joka voidaan jakaa neljään eri osaan. (Korja 2008, 247.) **Toonisessa** konvergenssissa silmien liikuttajalihakset heräävät toimintaan, ja silmät ovat niin sanotussa fysiologisessa lepotilassa niin kauan kun näköärsykeitä ei ole. **Proksimaalinen** konvergenssi käynnistyy näkö- tai kuulohavainnon perusteella, ilman varsinaista fiksaatiopistettä. Tätä voidaan kutsua myös lähitietoisuuskonvergenssiksi. **Akkommodatiivinen** konvergenssi tulee mukaan katsetta tarkennettaessa, jolloin kuvapari tarkentuu näköaivokuorelle. **Fusionaalinen** konvergenssi on näköhavainnon hienosäätöä ja tarkennusta edelleen. (Korja 2008, 249-251.)

3.3.3 Heteroforiat

Kun silmien fuusio on estetty, silmien asennon määräävät ainoastaan anatomiset ja fysiologiset tekijät. Optimaalisessa tilanteessa silmien katselinjat pysyvät yhdensuuntaisina kaikilla katselusuunnilla, lukuunottamatta konvergointia vaativia lähietäisyyksiä. Puhutaan ihanteellisesta tilan-

teesta eli **ortoforiasta**. Tällainen ihannetilanne on kuitenkin harvinainen. Kun silmien näköakselit poikkeavat ideaaliasennosta fuusion ollessa estettynä, on kyseessä piilokarsastus eli **heteroforia**. (Evans 1997, 4.) Lähes kaikilla normaalin binokulariteetin omaavilla ihmisillä voidaan havaita piileviä poikkeamataipumuksia, jotka kuitenkin pystytään hallitsemaan fuusion avulla. (Erkkilä & Lindberg 2011, 335). Heteroforiat voidaan jakaa vaakasuunnan poikkeamiin eli **horisontaaliforioihin**, pystysuunnan poikkeamiin eli **vertikaaliforioihin**, sekä **sykloforioihin**, joissa silmät kiertävät pituusakselinsa suhteen. Horisontaaliforiat jaetaan **eksoforiaan** ja **esoforiaan**. (Korja 1993, 133.)

Eksoforiassa näköakselit ovat kääntyneet ulospäin, ja tarkasteltavan kohteen kuva lankeaa fovean temporaaliselle puolelle (Korja 1993, 133). Oikean silmän näkemä kuva aistitaan näkökentässä olevan vasemmalla puolella, kun taas vasemman silmän kuva aistitaan olevan vastaavasti oikealla puolella. Toisin sanoen fuusion ollessa estettynä kuvat nähdään binokulaarisesti ristikkäin. (Korja 1993, 138.) Esoforiassa silmien näköakselit kääntyvät sisäänpäin. Tarkasteltava kuva lankeaa fovean nasaaliselle puolelle, jolloin oikean silmän kuva havaitaan näkökentän oikealla puolella, ja vasemman silmän kuva vasemmalla. Binokulaarisesti kuvien mielletään olevan siis vastaavasti fuusion ollessa estettynä. (Korja 1993, 133, 139.)

Ylä-alasuunnan poikkeamat eli verikaaliforiat jaetaan **hyper-** ja **hypoforiaan**. Hyperforiassa toinen silmä katsoo ylöspäin verrattuna toisen silmän näköakseliin kuvan jäädessä fovean yläpuolelle. Hypoforiassa taas toinen silmä katsoo alaspäin ja kuva tulee fovean alapuolelle. Vertikaaliforioissa vasemman silmän asentoa verrataan oikeaan silmään, ja voidaan sanoa että oikean silmän hyperforia on aina vasemman silmän hypoforia. (Korja 1993, 134.)

3.3.4 Heteroforioiden tutkiminen ja korjaaminen

Heteroforioita voidaan tutkia estämällä silmien binokulaarinen näkeminen eli verkkokalvokuvien fuusioituminen. Fuusio voidaan estää mekaanisella erottajalla, vastavärimenetelmällä, jakoprismalla, polarisaatiolla tai vääristysmenetelmällä. Molemmille silmille saadaan oma kuva ja ne ovat silloin niin sanotussa fysiologisessa lepoasennossa, jolloin ne voivat kääntyä sisään-, ulos-, ylös- tai alaspäin tai kiertyä suhteessa pituusakseleihinsa. Mittaustulokset ovat tällöin ekso-, eso-, hyper- tai hypoforiaa, ja mittayksikkönä käytetään prismadioptriaa. Foriamittaukset tulisi suorittaa korjatun kaukorefraktiivirheen tai aiotun silmälasimäärityksen päälle. (Korja 1993, 140.)

Peittokoe on ehkä tärkein binokulaarisen näkemisen testi, ja sen tulkinta vaatii tarkkaavaisuutta sekä taitoa tutkijalta. Testi voidaan suorittaa suhteellisen nopeasti osana näöntutkimusta, ja sillä voidaan saada selville paljon hyödyllistä tietoa. Testi perustuu mekaaniseen erottajaan, ja on ainoa objektiivinen forian mittaussuunnitelma. (Evans 1997, 15,22.) Peittokoe tehdään lasikorjauksella osana alkututkimuksia tai kaukorefraktiotuloksen jälkeen, ja se voidaan tehdä sekä lähelle että kauas. Kauas mitattaessa katselukohteena on vaikkapa näkömerkkitaulu, ja lähelle esimerkiksi kynänpää. Kun peittolevy astetaan silmän eteen, tarkastellaan molempia silmiä, sekä peitettyä että peittämätöntä. Ilmeinen karsastus eli tropia näkyy peittämättömän silmän liikahtamisena, kun taas peittolevy poistettaessa aiemmin peitetyn silmän mahdolliset liikkeet kertovat piilokarsastuksista. (Erkkilä & Lindberg 2011, 338-339.) Kun korjausliike on sisäänpäin, kyseessä on eksoforia. Esoforia taas ilmenee korjausliikkeen suuntautumisenä ulospäin. Hitaat tai nykivät paruliikkeet voivat olla merkkejä binokulariteetin heikkoudesta. (Korja 2008, 180-181.)

Schoberin ristitestillä määritetään kaukoforiaa, ja sillä tulevat ilmi sekä horisontaali- että vertikaaliforiat. Schoberin ristitestissä fuusio on estetty käyttämällä värillisiä suodatinlaseja (punavihersuodatin). Yleensä testimerkki koostuu punaisesta rististä ja sen ympärillä olevista kahdesta tai yhdestä vihreästä renkaasta. Ristin jokainen sakara on yleensä yhden prismadioptrian mittainen. Suodatinlaseilla asiakas näkee kuvion punaiset osat punaisen suodattimen läpi (yleensä oikealla silmällä) ja vihreät osat vihreällä suodattimella (vasen silmä). Heteroforian suunta ja määrä voidaan päätellä testimerkin ristin liikkeistä suhteessa ympyröihin. Risti voi liikkua sivusuunnan lisäksi vinottain sekä ylä- ja alasuunnissa, jolloin sillä voidaan mitata myös vertikaalit heteroforiat. (Korja 2008, 186-187.)

Lähiforioita voidaan mitata **Maddoxin siipi** -laitteella, joka perustuu fuusion estämiseen mekaanisella erottajalla. Vasen silmä näkee laitteen päätylevyssä olevan mitta-asteikon ja oikea silmä tulosta ilmoittavat nuolet. Vaakasuuntaisella asteikolla eksoforiaa ilmoittavat parilliset luvut, ja esoforiaa parittomat, ja pystysuuntaisella asteikolla ylöspäin karsastusta ilmoittavat parittomat luvut ja alaspäin karsastusta parilliset luvut. Tutkittaessa oikea silmä peitetään peittolevyllä, ja peiton poistamisen jälkeen tutkittava kertoo, mitä lukuja nuolet osoittavat. (Evans 1997, 50-52.)

Heteroforioita voidaan korjata eri tavoin, ja jokaisen asiakkaan kohdalla on mietittävä, mikä olisi juuri hänelle sopiva keino asentopoikkeaman hoitamiseen. Aluksi tulisi miettiä, voiko asentopoikkeama johtua ulkoisista tekijöistä, kuten esimerkiksi lähityöskentelystä huonossa valaistuksessa. Myös patologiset syyt ja esimerkiksi sairaudet tai onnettomuudet voivat olla oireellisten heterofo-

rioiden taustalla. Mikäli syy löytyy tältä alueelta, pyritään kyseisiä tekijöitä muuttamaan ja korjaamaan. Seuraavaksi tulisi varmistaa, että refraktio on asiakkaalle oikein määritetty, koska korjaamaton tai väärin korjattu taittovirhe voi vaikuttaa heteroforioiden ilmenemiseen. Mikäli lasikorjaus ei auta oireiluun, tai mikäli asiakkaalla ei ole taittovirhettä, on syytä kokeilla **ortoptisia harjoitteita**. Onnistumisen kannalta tärkein tekijä on asiakkaan motivaatio harjoitteluun sekä säännöllisyys. Harjoitteiden tarkoituksena on palauttaa silmien toimiva motorinen yhteistyö. Harjoitteet vaihtelevat heteroforian tyyppin mukaan. Jos edellämainitut hoidot eivät jostain syystä asiakkaalle sovi, tai niistä ei ole apua, on syytä harkita **prismakorjausta**. (Evans 1997, 71 - 74.)

Määritettäessä prismakorjausta on hyvä mitata asiakkaan **reservit**, jotta voidaan varmistua oireilun johtuvan nimenomaan heteroforiasta, eikä mahdollisesta muusta syystä. Korjaavan reservin tulisi olla kaksinkertainen virheen määrään verrattuna. Mikäli näin ei ole, voidaan ajatella prismakorjauksen olevan aiheellinen. (Evans 1997, 52.) Prismamääräyksen periaatteena on, että prismaa määrätään vain tarvittava määrä heteroforian kompensoimiseksi (Evans 1997, 74.). Mikäli asiakkaalla ei ole ilmennyt oireilua heteroforiasta, ei prismakorjaus ole yleensä tarpeellinen.

3.4 Ikänäkö ja monitehosilmälasit

Ikääntyessä lähelle näkeminen vaikeutuu vähitellen ja tätä kutsutaan presbyopiaksi eli ikänäköisyudeksi. Se ilmaantuu yleensä 40–45 ikävuoden jälkeen henkilöille, jotka eivät ole ennen tarvinneet silmälaseja. Likinäköiset pärjäävät usein pidempään ilman lukulaseja, kun taas kaukonäköiset saattavat tarvita lukulasit jo aiemmin. Lukunäkö heikkenee yleensä 60–70 ikävuoteen saakka, jonka jälkeen se useimmiten asettuu tietylle tasolle. Ikänäkö on luonnollinen fysiologinen muutos, eikä sitä voida estää lääketieteen, elintapojen tai ruokailutottumusten avulla. Ikänäön aiheuttamaa taittovoiman heikentymistä joudutaan korjaamaan lisäämällä silmän plusvoimakkuutta silmälasein. (Seppänen 2013a, viitattu 11.3.2014.)

3.4.1 Ikänäköisyyden syyt ja muutokset näkemisessä

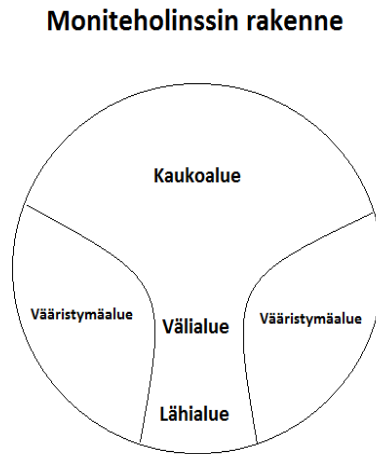
Muutokset silmän ja näköjärjestelmän toimintakyvyssä alkavat jo nuoruusiässä. Voimakkaimmin muutos koskee juuri silmän mykiötä. Mykiö kasvaa ja paksuuntuu koko eliniän. Sen valkuaisainerakenne muuttuu ja veden määrä pienenee. Kalsiumin määrä suurenee ja mykiön kimmoisuus ja elastisuus heikkenee. Näistä muutoksista johtuen mykiön mukautumiskyky heikkenee. Mykiö pystyy säätelemään silmän taittovoimaa katsottavan kohteen etäisyyden mukaan eli akkommodoimaan. Kauas katsottaessa silmä on lepotilassaan. Lähietäisyydelle katsottaessa silmä joutuu töihin. Akkommodaatio on siis silmän mukautumista ja kykyä tarkentaa eri etäisyyksille. Nuori ihminen pystyy akkommodoimaan hyvinkin lähellä olevaa kuvaa. Silmässä oleva rengasmainen lihas supistuu, jolloin elastinen mykiö paksuuntuu ja pystyy lisäämään taittovoimaansa. (Seppänen 2013a, viitattu 11.3.2014.)

Akkommodaation heikkeneminen aiheuttaa sen, että lähelle katsottaessa silmä ei tarkenna ja katsottavaa kohdetta täytyy siirtää kauemmas jotta kuva saadaan teräväksi. Rivit saattavat sulautua lukiessa yhteen tai hämärtyä. Myös kaksoiskuvia saattaa ilmetä. Lukeminen ja lähityöskentely on raskaampaa ja väsyttävää. Kauaksi tarkentaminen saattaa olla hetken ajan hankalaa lukemisen jälkeen. Valaistusta täytyy lisätä lähityöskentelyssä ja hämäränäkö heikkenee. Lasien hankkiminen on edessä lähes jokaisella viimeistään ikänäön ilmaannuttua. (Saari & Korja 2011, 309.)

Likitaitteinen näkee lähelle hyvin ilman laseja, mutta ei näe tarkasti kauas ilman korjaavia miinislaseja. Ikänäön myötä lähityöskentely ja lukeminen ei onnistu enää kaukolasein vaan lähityöskentelyyn tarvitaan lasit eri voimakkuudella. Lukuvoimakkuudella hän ei kuitenkaan näe kauas. **Kaukotaitteinen** näkee nuorempana hyvin sekä kauas että lähelle, koska silmä voi mykiötä mukauttamalla muuttaa taittovoimaa ja korjata taittovirhettä. Silmä joutuu kuitenkin tekemään lihastyötä katsoessaan joka etäisyydelle. Lievässä kaukotaitteisuudessa lasikorjausta ei tarvita ennen kuin silmän mukauttamiskyky iän myötä heikkenee, mutta suuremmissa taittovioissa ikänäön korjausta saatetaan tarvita jo normaalia aiemmin. Oikean ja vasemman silmän taittoviivat ovat harvemmin täysin samanlaiset. Moni tarvitsee korjausta myös hajataitaisuuteen ja karsastukseen. Silmä- ja päänsäryt, rivien hyppimiset ja tekstin hämärtyminen voivat olla seurausta vääränlaisten tai huonolaatuisten lasien käytöstä.

3.4.2 Moniteholinssit

Moni ratkaisee ikänäkövaikeudet hankkimalla itselleen moniteholasit erillisten luku- tai lähityölasien tilalle. Moniteholinssin rakenne on suunniteltu siten, että se mahdollistaa yhtenäisen näkökentän kauko-, väli sekä lähietäisyyksille. Alueiden välillä ei ole selvää rakenne-eroa, vaan voimakkuus vaihtuu lineaarisesti saaden linssin näyttämään yhtenäiseltä. Voimakkuuden muuntuminen kaukoalueelta lähialueelle aiheuttaa linssin reuna-alueille vääristymiä. Terävin ja tarkin osa pysyy linssin keskiosassa suunnilleen pupillin kohdalla. Mitä enemmän voimakkuusmuutosta linssiin tulee, sitä enemmän syntyy myös vääristymiä reuna-alueille. (Essilor 2006, 6, 10.)

KUVIO 2. Moniteholinssien toiminnalliset vyöhykkeet (mukaillen Juustila 2013)

Kuvassa (kuvio 2) on esitetty moniteholinssin rakenne ja sen toiminnalliset vyöhykkeet. Lähes kaikkien moniteholinssien perusrakenne on samanlainen. Linssin yläosassa on kaukonäköalue ja alaosassa, hieman nenän puolella keskellä, sijaitsee lukualue. Linssin keskiosaan jäävää osaa sanotaan progressiokanavaksi. Vyöhykkeiden laajuudet vaihtelevat linssivalmistajan, linssityypin ja voimakkuuksien mukaan. (Juustila 2013.)

4 PROJEKTIN LÄHTÖKOHDAT

4.1 Projektin vaiheet ja päätehtävät

Projektia voidaan kuvata monivaiheiseksi kertaluontoiseksi tehtäväkokonaisuudeksi, jolla on selkeä elinkaari (Ruuska 2012, 22). Projektiluontoisessa työskentelyssä joudutaan usein hallitsemaan monia eri osakokonaisuuksia samanaikaisesti. On hyvä jakaa projekti useampiin välietappihin kokonaisuuden järjeistämiseksi. (Anttila 2001, 114.) Projektityössä aikataulut ja tilanteet elävät jatkuvasti, ja tekijöiltä vaaditaan kykyä sopeutua muutoksiin. Projektityö käynnistyy yleensä kehitysideasta, visiosta, tai jonkin järjestelmän uudistamisesta tai muuttamisesta. Ideoinnin jälkeen tulee usein käynnistysvaihe, jolloin projektin lopputulos ja tavoitteet tulisi kuvata mahdollisimman tarkasti, sekä laatia tarvittavat suunnitelmat. Käynnistysvaiheen alussa tehdään esiselvitys, jonka tarkoituksena on selvittää, onko projektin käynnistämiseksi olemassa edellytykset. (Ruuska 2012, 35.)

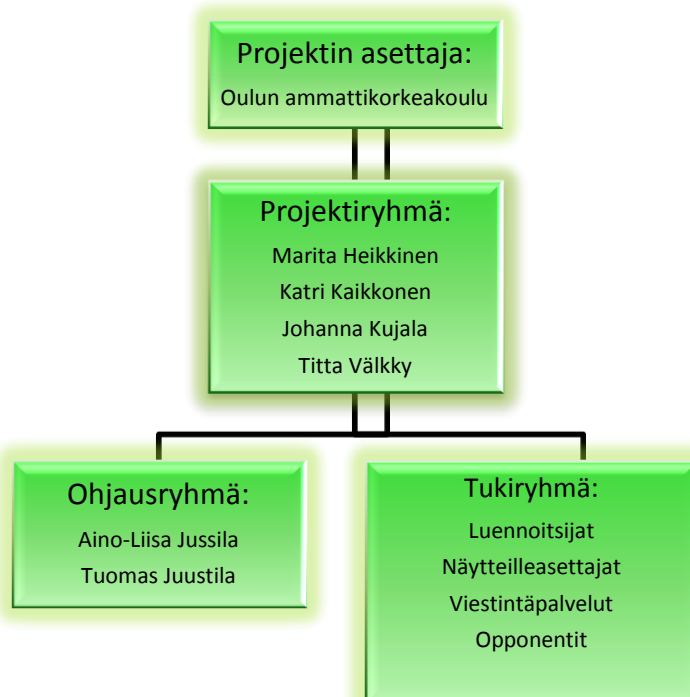
Ideointi- ja käynnistysvaiheen jälkeen on vuorossa projektin suunnitteluvaihe. Projektin luonne vaikuttaa suunnitelman laajuuteen ja tarkkuuteen. Projektisuunnitelma sisältää täsmentäviä operatiivisia suunnitelmia, kuten riskianalyytit, budjetit ja työsuunnitelmat. (Rissanen 2002, 54.) Projektisuunnitelman tulee sisältää laadullisten ja määrällisten tavoitteiden määrittämisen (Anttila, 2001, 66-67).

Projektimme ideointivaihe käynnistyi lokakuussa 2013. Ajatus koulutuspäivän järjestämisestä tuli projektiryhmältä itseltään. Tiiviin aikataulun vuoksi jouduimme tekemään paljon käytännönjärjestelyjä ennen projektisuunnitelman laatimista, sillä päätimme järjestää koulutuspäivän keväällä 2014. Projektibudjetti tehtiin jo aikaisessa vaiheessa perustuen edeltävien koulutuspäivien toteutuneisiin budjetteihin. Suuri ja tärkeä vaihe oli asiantuntevien luennoitsijoiden ja yhteistyökumppaneiden hankkiminen. Koska koulutuspäivän järjestäminen oli meille omakustanteista, yhteistyökumppaneiden, kuten näytteilleasettajien ja mainostajien, varmistuminen hyvissä ajoin oli edellytys projektin onnistumiselle. Tässä vaiheessa aloimme laatia tarkempaa projektisuunnitelmaa ja hahmottella tapahtuman mainontaa. Pyysimme suunnitteluun apua Oulun ammattikorkeakoulun viestintäpalveluista, ja saimmekin avuksemme medianomiopiskelija Reeta Rossin.

Koulutuspäivän luennoitsijoiden ja aiheiden varmistuttua aloimme hahmotella opinnäytetyömme tietoperustaa. Samaan aikaan aloitimme tapahtuman tehokkaan ennakkomainonnan useiden eri markkinointikanavien kautta. Tilaisuuden viralliset kutsut lähtivät matkaan maaliskuussa 2014. Itse koulutuspäivän toteutus sujui suhteellisen vaivattomasti, koska olimme tehneet ennakkoon selkeät suunnitelmat ja saaneet tarvittavat käytännön järjestelyt hyvissä ajoin valmiiksi. Jouduimme hieman muokkaamaan suunnitelmia uusiksi, sillä saimme pari viikkoa ennen koulutuspäivää yhteistyökumppaniltamme Eyevisonilta ylimääräisen toimeksiannon.

4.2 Projektiorganisaatio

Projekti aloitetaan perustamalla määräaikainen projektiorganisaatio (kuvio 3), jonka rakenne määräytyy projektin ominaisuuksien mukaan. Pienissä projekteissa organisaation voivat muodostaa opiskelija ja ohjaajat. (Manninen, Maunu & Läksy 1998, 25.) Projektiryhmämme koostui neljästä jäsenestä: Marita Heikkinen, Katri Kaikkonen, Johanna Kujala ja Titta Välkky. Yleensä projektille asetetaan projektipäällikkö, jolla on päävastuu projektin suunnittelusta, toimeenpanosta ja valvonnasta (Pelin 2008, 69). Emme halunneet nimetä joukostamme yhtä tiettyä henkilöä tähän tehtävään, sillä jokainen projektiryhmästämmme oli yhtälailla vastuussa projektin etenemisestä ja onnistumisesta.

KUVIO 3. Projektiorganisaatio

Ohjausryhmäämme kuuluivat sisällönohjaaja Tuomas Juustila sekä metodiohjaaja Aino-Liisa Jussila. Ohjausryhmää muodostettaessa on erityisen tärkeää painottaa henkilöiden yhteistyökykyä, mielenkiintoa projektia kohtaan, innovatiivisuutta sekä projektialueen tuntemusta (Rissanen 2002, 113). Ohjausryhmän päätehtävänä on valvoa sekä arvioida projektin etenemistä, tuloksia ja laatua (Silfverberg 2007, 98-99).

Projektiorganisaation tukiryhmä koostuu henkilöistä, joilla on sellaisen osa-alueen tieto-taitoa, jota organisaatiossa ei muuten ole (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002, 34). Tukiryhmään kuuluivat Oulun ammattikorkeakoulun viestintäpalvelut, medianomiopiskelija Reeta Rossi sekä tapahtumaan tulevat näytteilleasettajat. Näytteilleasettajat tukivat päivän ajankohtaisuutta esittelemällä alan uusimpia tuotteita ja innovaatioita. Viestintäpalvelut ja Reeta Rossi toteuttivat markkinoinnin visuaalisen ilmeen sekä tietoteknisen toteutuksen. Asiantuntijoina organisaatiossamme olivat tapahtuman luennoitsijat. Luennoitsijat tuottivat ja toteuttivat koulutuspäivän opetuksellisen sisällön.

5 TÄYDENNYSKOULUTUSPÄIVÄN SUUNNITTELU JA JÄRJESTELYT

Käytännön järjestelyt aloitimme jo vuoden 2013 loppusyksystä. Kävimme läpi optometreriopiskelijoiden aiemmin järjestämien koulutustapahtumien loppuraportteja saadaksemme paremman kuvan budjetista, osallistujamääristä ja muista huomioitavista seikoista. Tämän jälkeen kartoitimme ja pyysimme tarjouksia useista sopivista tilavaihtoehdoista, sillä halusimme uudistaa tapahtumaa viemällä sen koulun ulkopuolisiin tiloihin. Samaan aikaan mietimme myös koulutuspäivän mahdollista teemaa ja kartoitimme sopivia luennoitsijaehdokkaita. Tässä vaiheessa saimme avuksemme Oulun ammattikorkeakoulun viestintäpalvelut ja medianomiopiskelija Reeta Rossin. Reeta suunnitteli koulutuspäivämme graafisen ilmeen sekä internetsivut toiveidemme mukaisesti. Viestintäpalvelut vastasi sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän suunnittelusta ja toteutuksesta.

5.1 Luennoitsijat ja aiheet

Suoritimme Oulun keskustan alueen optikkoliikkeisiin alustavan kyselyn kiinnostavista luentojen aihealueista. Muutamat aihealueet nousivat muita kiinnostavammiksi. Näitä olivat silmien lihastasapainohäiriöt, silmänpohjakuvat ja niiden tulkinta sekä refraktiiviset silmäläikkaukset. Valikoituneiden aihealueiden pohjalta kartoitimme mahdollisia luennoitsijoita.

Projektiorganisaatiomme jäsen osallistui syksyllä järjestettyyn Näköä 2013 -tapahtumaan ja pääsi siellä kuuntelemaan optikko Arto Hartikaisen luentoja. Hänen tapansa luennoida herätti kiinnostusta, joten jo Näköä 2013- päivillä kysyttiin hänen mahdollisuuttaan tulla luennoimaan tapahtumaamme. Hartikainen itse valitsi aiheekseen silmien lihastasapainohäiriöt. Hartikainen valmistui optikoksi vuonna 1987. Hän on työskennellyt Kuopiossa koko uransa ajan. Heti 1990-luvun alusta saakka Hartikainen on päätyönsä ohella ollut opettajana ja luennoitsijana eri koulutustilaisuuksissa. Hän jatkoi opintojaan 2010 - 2011 Salus Universityn (Pennsylvania, USA) järjestämässä koulutuksessa ja suoritti Bachelor of Science in Optometry -tutkinnon. Vuonna 1999 Arto Hartikainen valittiin vuoden optikoksi ja vuonna 2012 Suomen Optinen toimiala myönsi hänelle hopeisen ansiomerkin monivuotisista ansioista kouluttajana sekä optometristin toimenkuvan kehittäjänä.

Silmänpohjakuvien ja silmänpohjamuutoksien tulkinnasta saimme luennoimaan silmätautien erikoislääkäri Nina Hautalan, joka on myös aiemmin luennoinut vastaavissa tapahtumissa. Hautala valmistui lääketieteen lisensiaatiksi vuonna 1999 ja lääketieteen tohtoriksi vuonna 2001 Oulun

yliopistosta. Hän on työskennellyt Oulun yliopistollisen sairaalan silmätautien klinikalla vuodesta 2002 alkaen erikoistuvana lääkärimä, klinisenä opettajana ja erikoislääkärimä. Tällä hetkellä hän toimii apulaisylilääkärimä ja silmätautien poliklinikan vastaavana lääkärimä. Hänen vastuualueenaan on diabeettisten silmäsauroksien seulonta, hoito ja seuranta. Hänen tutkimustyönsä aiheita ovat diabeettinen retinopatia ja infektoihin liittyvät silmämanifestaatiot.

Vaikka kuivasilmäisyys aiheena ei ollut ennakkokyselyn perusteella toivotuimpien listalla, opettajamme kannustivat ottamaan aiheen mukaan sen ajankohtaisuuden vuoksi. Kuivasilmäisyydestä, sen diagnosoinnista ja hoidosta tarjoutui luennoimaan Katja Kallio. Kallio on peruskoulutukseltaan optikko. Viimeiset kymmenen vuotta hän on toiminut eri yritysten palveluksessa piilolinssi-, silmälasilinssi- ja silmäkirurgisten asioiden parissa. Kaikkiin tehtäviin on kuulunut optikoiden koulutus Suomessa ja nykyään myös muissa pohjoismaissa. Nykyään Katja toimii Alcon Vision Caren asiantuntijana piilolaseihin ja niiden hoitotuotteisiin liittyvissä asioissa koko pohjoismaissa.

Refraktiiviset silmäleikkaukset olivat aiheena pitkään mukana päivän alustavassa ohjelmassa. Jouduimme kuitenkin jättämään tämän aihealueen pois, koska emme löytäneet sopivaa luennoitsijaa. Onneksemme saimme yhteistyön kautta Essilorin tuotepäällikön Samuel Kasevan luennoimaan yksilöllisistä moniteholinsseistä ja niiden innovaatioista. Kaseva on koulutukseltaan optometristi, ja hän on työskennellyt myös optikkoyrittäjänä.

5.2 Tilat

Aikaisempina vuosina optometristiopiskelijoiden järjestämät koulutustilaisuudet on järjestetty koulumme liikuntasalissa. Koulun tarjoamien tilojen heikkoutena on laadultaan huono äänentoisto, ja tästä johtuen kartoitimme muita tiloja koulutuspäivän tapahtumapaikaksi. Ensisijaisena vaihtoehtonamme oli Oulun seudun ammattiopiston Kontinkankaan yksikön auditorio, koska tila olisi ollut istumajärjestelyiltään ja äänentoistoltaan laadukas. Tulimme kuitenkin siihen tulokseen, että auditorio ympäristöineen ei olisi ollut toimiva kokonaisuus koulutuspäivän järjestämiseen. Myös kahvituksen järjestäminen ja näytteilleasettajien sijoittaminen kyseisissä tiloissa olisi ollut haastavaa.

Kartoitimme Oulun keskustan alueen kokous- ja juhlatiloja, jotka soveltuisivat tämänluontoisen tapahtuman järjestämiseen. Lähetimme tarjouspyyntöjä useaan kohteeseen. Tarjouksista valitsimme kaksi hinta-laatusuhteeltaan parhaiten tarpeitamme vastaavaa kohdetta, ja sovimme niihin tutustumiskäynnit. Hotelli Lasaretin kokoustila oli suuri ja siellä oli erittäin laadukkaat tekniset puit-

teet. Tulimme kuitenkin siihen tulokseen, että tila oli turhan hintava ja näyttelytilojen järjestäminen luentosalin yhteyteen olisi ollut hankala toteuttaa. Koska koulutuspäivän toteuttaminen oli meille omakustanteista, emme halunneet ottaa liian suuria taloudellisia riskejä. Hotelli Scandicin tilat ja hinta olivat meille sopivimmat, joten hyväksyimme heidän tarjouksensa. Lisäksi hotellin hyvä sijainti keskellä Oulua helpotti suoraan töistä koulutuspäivään tulevien osallistujien saapumista. Varasimme alustavasti kaksi tilaa, toisen luentosaliksi ja toisen pienemmän tilan näytteilleasettajia varten. Pian kuitenkin huomasimme, että näytteilleasettajien kiinnostus koulutuspäiväämme kohtaan oli suurempi kuin olimme etukäteen odottaneet. Varasimme vielä lisätilan päivän sujuvamman toiminnan takaamiseksi. Päivän tarjottavat tulivat luonnollisesti hotelli Scandicin kautta. Osallistujille tarjosimme kahvin, sekä suolaisen ja makean kahvileivän.

5.3 Näytteilleasettajat ja yhteistyökumppanit

Lähetimme sähköpostia tapahtumastamme optisen alan toimijoille. Tarjosimme heille mahdollisuutta osallistua tapahtumaamme, joko tulemalla paikalle tuotteidensa kanssa tai mainostamalla tapahtuman internetsivuilla, painettavissa kutsuissa sekä päiväohjelmassa. Sähköpostissa pyysimme yrityksiä ilmoittamaan tiettyyn päivämäärään mennessä osallistumishalukkuudestaan. Tapahtumamme herätti kiitettävästi kiinnostusta, ja pian saimme näytteilleasettajat ja mainostajat varmistettua. Näin ollen pääsimme suunnittelemaan mainontaa ja järjestelyjä hyvissä ajoin.

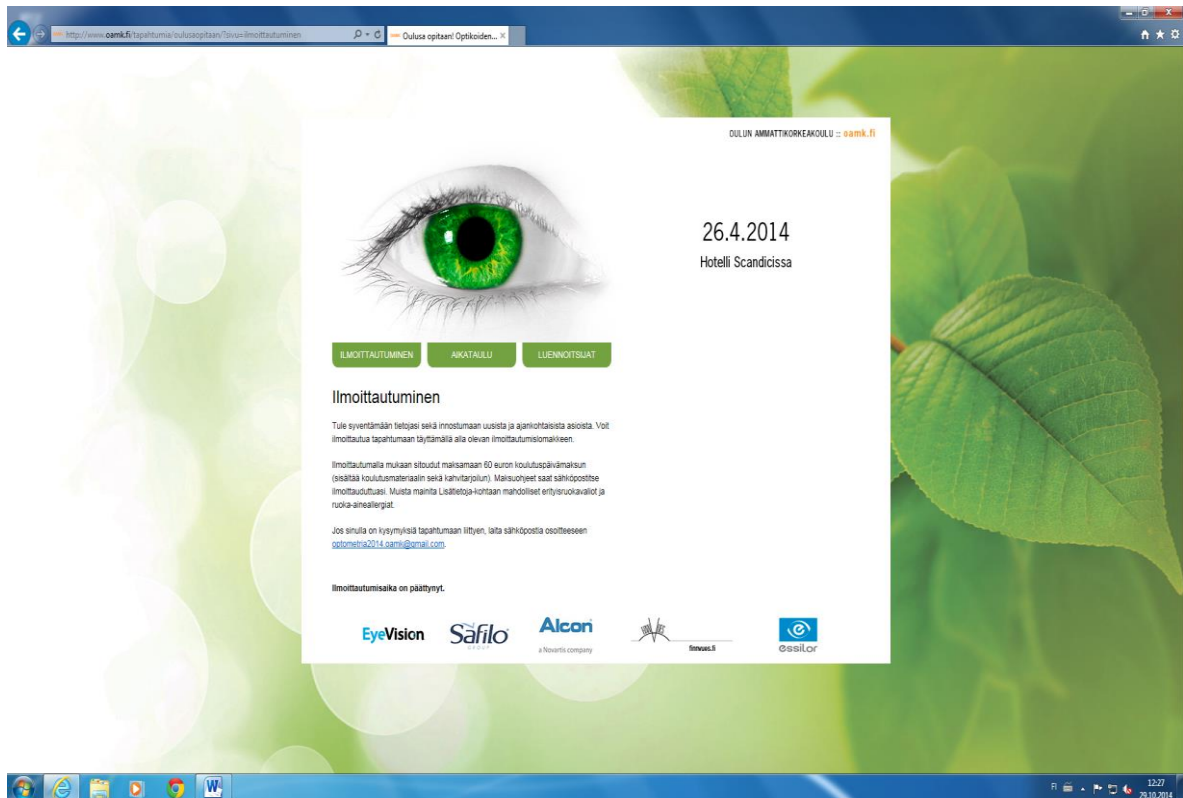
Suuri kansainvälinen silmälasilinssejä valmistava yritys Essilor Oy kiinnostui tapahtumastamme siinä määrin, että he halusivat pitää luennon koulutuspäivässämme. Saimme neuvoteltua hyvän sopimuksen heidän kanssaan. Toinen suuri yhteistyökumppanimme oli Eyevision Oy, joka jälleenmyy lääketieteellisiä laitteita ja sovelluksia Suomessa. Eyevisionin toimitusjohtaja Santtu Oitinen varasi heti ensimmäisten joukossa yritykselleen mainostilaa ja näyttelypaikan tapahtumaan. Kun ilmeni, että koulutuspäivän osallistujamäärä tulee olemaan ennätyksellisen suuri, hän otti meihin uudelleen yhteyttä laajemman yhteistyön merkeissä. Hän halusi avullamme järjestää tapahtumapäivän aamuna pienen koulutustilaisuuden, jossa voisi markkinoida noin kolmellekymmennelle henkilölle uutta silmänpohjakameraa. Saimme neuvoteltua sopimuksen, jossa tarjoudimme lähettämään koulutuspäivän osallistujille Eyevisionin kutsun koulutukseen.

5.4 Markkinointi ja viestintä

Tapahtumamarkkinoinnissa on tärkeää, että tapahtuma on etukäteen tarkoin suunniteltu ja markkinointi on suunnattu tarkoituksenmukaisesti. Markkinointikeinoina voidaan käyttää kohderyhmästä riippuen lehdistötiedottamista, mediamarkkinointia ja suoramarkkinointia. (Vallo & Häyrinen 2012, 55.) Käytimme tapahtuman markkinoinnissa kaikkia edellä mainittuja keinoja. Onnistunut tapahtumamarkkinointi luo vuorovaikutteisuutta ja henkilökohtaisuutta osallistujien ja järjestäjien välillä. Koulutuspäivän tapahtumamarkkinoinnin tavoitteena on hankkia näkyvyyttä, herättää kiinnostusta ja saada siten mahdollisimman paljon osallistujia. (Vallo & Häyrinen 2012, 20-22.)

Viestinnässä tärkeintä on riittävä tiedotus, kysymyksiin vastaaminen, rehellisyys ja luotettavuus. Tieto tulee antaa selkeässä muodossa ja viestinnän tulee olla aina kaksisuuntaista. (Hokkanen, Mäkelä & Taatila 2008, 20.) Projektin sisäinen viestintä toteutui pääosin ennalta sovitussa kokouksissa, sillä kasvojen viestiminen on tehokkain tapa jakaa tietoa ja keskustella. Lisäksi teimme Facebookiin oman suljetun ryhmän, jossa ideoimme, suunnitelimme ja sovimme koulutuspäivään liittyvistä asioista. Viestintä yhteistyökumppaneiden, kuten luennoitsijoiden ja mainostajien kanssa hoidettiin pääosin sähköpostitse ja puhelimitse. Tiedotimme yhteistyötahoja projektin etenemisen eri vaiheista. Sähköisen keskustelun ongelmana ovat mahdolliset väärinymmärrykset, hitaus sekä viestien ja siten vastaamisen unohtaminen (Puro 2004, 129-131).

Markkinointi toteutettiin yhteistyössä Oulun ammattikorkeakoulun viestintäpalveluiden kanssa. Medianomiopiskelija Reeta Rossi toteutti omana opinnäytetyönään koulutuspäivän visuaalisen ilmeen markkinointimateriaaleineen ja esitteineen. Myös koulutuspäivän internetsivut (kuviokuva 4) toteutettiin viestintäpalveluiden avustuksella (Rossi 2014). Tällä tavoin saimme työhömmme laatua ja moniammatillisuutta.

KUVIO 4. Koulutuspäivän internetsivujen etusivu

Markkinointi suunnattiin kohderyhmälle, joka muodostui jo valmistuneista ja työelämässä olevista optikoista. Painatimme tapahtuman kutsuja noin 300 kappaletta, käsiohjelmaa 150 kappaletta sekä kaksi mainosjulistetta. Alueellisesti markkinointi suunnattiin lähettämällä kirjalliset kutsut Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun, Keski- ja Etelä-Pohjanmaan optikkoliikkeisiin, sillä uskoimme näiltä alueilta saapuvan eniten osallistujia. Lisäksi teimme sähköisen kutsun, jonka lähetimme kaikkiin Suomen optikkoliikkeisiin. Tapahtumamme oli esillä myös Suomen optisen toimialan internetsivujen tapahtumakalenterissa ja optisen alan keskusteluryhmässä Facebookissa. Maininta tapahtumasta oli myös Optometria-lehden tapahtumakalenterissa. Kävimme jakamassa kutsun henkilökohtaisesti Oulun keskustan alueen optikkoliikkeisiin, jolloin samalla pystyimme markkinoimaan tapahtumaa kasvotusten. Osa yhteistyökumppaneista markkinoi tapahtumaa omilla internetsivuillaan. Pyysimme myös luokatovereitamme mainostamaan tapahtumaa käytännön harjoittelujaksolla, joka oli juuri ennen tapahtumaa.

5.5 Koulutuspäivän budjetti

Kustannuksia syntyi hotelli Scandicin luento- sekä näyttelytilan vuokrasta ja kahvitarjoilusta. Jos tapahtuma olisi järjestetty esimerkiksi koulullamme, olisimme säästäneet tilavuokrissa ja kahvitarjoilun kustannuksissa. Luennoitsijoiden palkkiot neuvottelimme jo hyvissä ajoin, joten pystyimme ottamaan ne huomioon budjetoinnissamme. Muita kuluja syntyi luentomateriaalien tulostamisista sekä tapahtuman markkinoinnista aiheutuvista kuluista. Markkinointikustannukset koostuivat mainosten ja päiväohjelmien painatuksista sekä postituskuluista. Jonkin verran kustannuksia kertyi myös puhelin- ja polttoainekuluista. Omalle ja ohjaavien opettajien työlle emme laskeneet hintaa. Graafisen suunnittelun saimme veloitetusta, koska viestintäpalveluiden medianomiharjoittelija Reeta Rossi teki graafisen ilmeen omana opinnäytetyönään.

Budjettisuunnitelman tehtyäme saimme laskettua osallistujatavoitteen, joka yhdessä yhteistyökumppaneilta saatavien tulojen kanssa kattaisi päivän kulut. Yhteistyökumppaneinamme toimivat Alcon Nordic-Suomi, Essilor Oy Finland, EyeVision Oy, Safilo Nordic Oy, Retina Ry, Soa Ry, Veliuusamo Oy, Finnvues Oy ja Piiloset.

5.6 Riskit

Projektin osatekijöiden tulee olla tasapainossa toistensa suhteen. On otettava huomioon projektin laajuus suhteessa mahdollisuuksiin, sekä tavoitteet suhteessa panoksiin. Projektia koskevat riskit voidaan jakaa sisäisiin ja ulkoisiin riskeihin. Sisäiset riskit ovat projektin omasta rajauksesta ja toteutustavasta riippuvia tekijöitä, kun taas ulkoiset riskit ovat projektista itsestään riippumattomia tekijöitä. (Silfverberg 2007, 31).

Nelikenttäanalyysia on hyvä hyödyntää projektinsuunnitteluvaiheessa. Nelikenttäanalyysi pohjautuu projektin vahvuuksien ja heikkouksien sekä mahdollisuuksien ja uhkien kartoittamiseen. (Silfverberg 2007, 52). Koulutuspäivämme nelikenttäanalyysi on havainnollistettu kuviossa 5.

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optikoiden lisäkoulutustarve/työelämälähtöisyys • Alueellinen tarve • Motivaatio ja innostus • Järjestäjien työelämäkokemus 	<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kokemattomuus koulutuspäivän järjestämisestä • Informaation kulku
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luovuus • Verkostoituminen, tutustuminen mahdollisiin tuleviin työnantajiin ja muihin alan toimijoihin • Oma ammatillinen kehittyminen 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taloudellinen riski • Tekninen riski • Luennoitsijoiden peruuntuminen • Yhteistyökumppaneiden poisjääminen

KUVIO 5. Koulutuspäivän nelikenttäanalyysi

Projektin vahvuutena oli selkeä tarve optikoiden lisäkoulutukselle Pohjois-Suomen alueella. Kaikki projektin järjestäjät omaavat useamman vuoden työhistorian eri aloilta, joten koimme tämän osaltaan tukevan tapahtuman järjestämistä ja organisointia. Yhtenä vahvuutena voitiin pitää projektiryhmän entuudestaan luomia kontakteja muutamiin optisen alan toimijoihin. Näitä kontakteja pystyttiin hyödyntämään muun muassa luennoitsijoita ja näytteilleasettajia valittaessa.

Heikkoutena mainittakoon projektiryhmän kokemattomuus varsinaisen koulutuspäivän järjestämisestä. Projektin aikana yhteydenotot yhteistyökumppaneihin tapahtuivat pääasiassa sähköpostitse. Tästä johtuen informaation kulku oli osittain hidasta ja helposti väärinymmärrettävissä.

Mahdollisuutena voidaan pitää sitä, että koulutuspäivästä saatiin toteutettua persoonallinen kokonaisuus projektiryhmän luovuutta ja kokemusta hyödyntäen. Osallistujia kiinnostavien luentoaiheiden kartoittaminen etukäteen loi myös hyvät mahdollisuudet päivän onnistumiselle. Tapahtuman myötä saimme mahdollisuuden verkostoitua ja tutustua optisen alan toimijoihin. Tapahtuman järjestäminen vahvisti luennoilta saatujen tietojen lisäksi organisointi- ja vuorovaikutustaitoja. Ta-

pahtumapaikkana käytettävän hotelli Scandicin odotimme myös tuovan lisäarvoa ja laadukkuutta tapahtumalle.

Suurimpana **uhkana** pidimme liian vähäistä osallistujamäärää, joka johtaisi taloudelliseen epäonnistumiseen. Luennoitsijoiden peruuntuminen oli myös iso uhkatekijä, koska tilalle olisi ollut vaikeaa löytää korvaavia luennoitsijoita. Yhteistyökumppanit osaltaan mahdollistivat tapahtuman onnistuneen järjestämisen sekä rahallisen tukemisen että sisällön monipuolisuuden muodossa. Jos emme olisi saaneet tapahtumallemme tukijoita, olisi tapahtuman järjestäminen ollut taloudellisesti haastavaa.

5.7 Palautekysely

Tapahtuman onnistumisen arvioimiseksi on erittäin tärkeää kerätä palautetta tapahtuman osallistujilta. Palautteesta tulisi käydä ilmi missä on onnistuttu ja mitä olisi voitu tehdä toisin. Tapahtuman järjestäjille palaute antaa tietoa siitä, onko ennalta asetetut tavoitteet saavutettu. Palaute voidaan kerätä monin eri tavoin, esimerkiksi kirjallisesti, suullisesti sekä sähköisesti. Vastausprosentin maksimoimiseksi voi olla tarkoituksenmukaista arpoa pieniä palkintoja. Usein suullinen palaute on ensiarvoisen tärkeää, koska kirjallinen ilmaisu voi olla joillekin haastavaa. (Häyrinen & Vallo 2012, 184 - 186.)

Palautelomakkeessamme halusimme selvittää, kuinka mielenkiintoisina osallistujat pitivät luentoja ja kuinka he kokivat pystyvänsä hyödyntämään luennoilta saatuja tietoja työelämässä. Kartoitimme osallistujien sukupuolen ja asuinpaikkakunnan. Olimme kiinnostuneita etenkin asuinpaikkakunnasta, sillä halusimme selvittää, kuinka kaukaa osallistujat olivat valmiita tulemaan koulutuspäivään ja kuinka laajalle markkinointimme oli vaikuttanut. Tämän tiedon pohjalta mahdolliset tulevat koulutuspäivien järjestäjät voivat suunnitella ja kohdentaa tapahtuman markkinointia. Kysyimme, mitä kautta osallistujat saivat tiedon koulutuspäivästä ja oliko mainonta riittävää. Näiden perusteella pystyimme arvioimaan markkinointimme onnistumista. Pyysimme arviota koulutuspäivän kulusta, tiloista ja graafisesta ilmeestä, sekä halukkuudesta osallistua vastaaviin tapahtumiin jatkossa. Lopuksi pyysimme yleisarvosanan tapahtumasta ja annoimme mahdollisuuden vapaisiin kommentteihin. Keräsimme palautteet välittömästi tapahtuman päätyttyä. Palautteenantajien kesken arvoimme kaksi kahdenkymmenen euron arvoista S-ryhmän lahjakorttia. Keräsimme palautteen myös luennoitsijoilta ja näytteilleasettajilta tapahtuman jälkeen sähköpostitse. Toki saimme suullista palautetta ja kiitosta jo tapahtuman yhteydessä ja välittömästi sen jälkeen.

5.8 Päivän kulku

Täydennyskoulutuspäivä järjestettiin 26.4.2014 Oulussa hotelli Scandicin kokoustiloissa. Suurin osa optikkoliikkeistä sulkeutuu lauantaisin viimeistään kello 16.00. Tämän vuoksi päätimme järjestää tilaisuuden lauantaina iltpäivällä, jolloin mahdollisimman moni pääsisi paikalle.

Tilojen valmistelut aloitimme edellisenä iltana, jolloin kokosimme luentomateriaalit ja yhteistyökumppaneilta saamamme tuotenäytteet osallistujille jaettaviin kasseihin (kuvio 6). Laitoimme myös opasteet paikoilleen ja valmistelimme näytteilleasettajille varatut tilat. Eyevisionin edustaja Santtu Oittinen saapui paikalle edeltävänä iltana valmistelemaan omaa aamupäivän koulutustilaisuuttaan.

KUVIO 6. Osallistujille jaettavat koulutusmateriaalit ja tuotenäytteet valmiina odottelemassa (Kuva Reeta Rossi)

Tapahtumapäivänä saavuimme hotellille hyvissä ajoin ennen tapahtuman alkamista. Kävimme Scandicin kokousisännän kanssa läpi tilojen tekniikkaa ja päivän aikataulua. Näytteilleasettaja pyydettiin saapumaan paikalle kello 13 mennessä, jotta näytteilleasettelutilat olisivat valmiina ilmoittautumisen alkaessa kello 14. Opinnäytetyömme opponentit Kaisa Riekkinen, Henna Karhu

ja Heidi Päckilä auttoivat meitä päivän aikana vastaamalla ilmoittautumisten vastaanottamisesta ja osallistujien ohjeistamisesta. Pyysimme luennoitsijoita saapumaan paikalle viimeistään kello 14, jotta kokousisäntä ehtisi opastaa heitäkin kokouslaitteiston käyttämisessä. Matkajärjestelyistä johtuen osa luennoitsijoista saapui paikalle vain hetkeä ennen tilaisuuden alkamista, mutta onneksi ehdimme ohjeistaa heitäkin ja käydä läpi päivän kulkua.

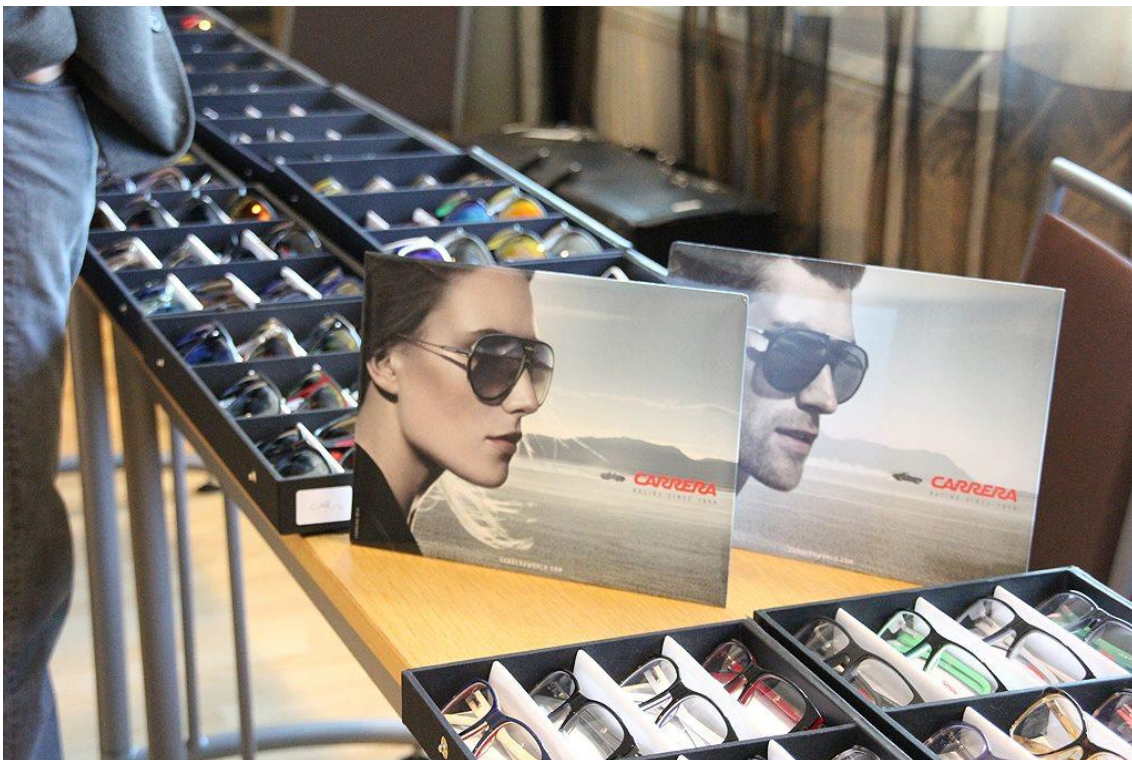

KUVIO 7. Projektiryhmä: Katri Kaikkonen, Marita Heikkinen, Titta Välkky ja Johanna Kujala (Kuva Reeta Rossi)

Heti ilmoittautumisen alettua osallistujia alkoi saapua paikalle tasaisena virtana. Heillä oli mahdollisuus tutustua näytteilleasettajiin ennen tilaisuuden alkua. Käytävät ja näytteilleasettelutilat täyttyivätkin tuota pikaa osallistujista. Luentotilan ovet avattiin viisitoista minuuttia ennen tapahtuman alkua, jotta kaikki ehtisivät asettua paikoilleen mukavasti.

KUVIO 8. Eyevisionin uutta silmänpohjankuvantamistekniikkaa (Kuva Reeta Rossi)

KUVIO 9. Safilon esittelypiste (Kuva Reeta Rossi)

Tilaisuus aloitettiin lyhyillä alkusanoilla ja tervetuloiltoivotuksilla, joiden jälkeen annoimme puheenvuoron optikko Katja Kalliolle. Katja luennoi kuivasilmäisyydestä, sen diagnosoinnista ja hoidosta. Kuivasilmäisyys on hyvin tavallinen vaiva, ja sen hoito tulee korostumaan suurten ikäluokkien ikääntyessä. Seuraava luennoitsija oli silmätautien erikoislääkäri, dosentti Nina Hautala. Hän luennoi silmänpohjakuvien ja silmänpohjamuutoksien tulkinnasta. Luento oli kattava, mielenkiintoinen ja alalla ajankohtainen. Tiiviillä luennolla oli luonteva yhteys EyeVisionin aamulla järjestämään silmänpohjakameran esittelytilaisuuteen.

Ninan luennon jälkeen pidimme kahvitauon hotellin ravintolasalissa. Tauon aikana oli mahdollista tutustua näytteilleasettajiin ja nauttia suolaista sekä makeaa kahvileipää. Samalla osallistujilla oli tilaisuus vaihtaa kuulumisia kollegoidensa kanssa. Ilmapiiri tauon aikana oli rento ja hotelli Scandicin käytävät ja ravintolasali täyttyivät iloisesta puheensorinasta. Saimme myös itse mahdollisuuden keskustella osallistujien ja yhteiskumppanien kanssa, sekä lisäksi saimme arvokasta suullista palautetta päivän onnistumisesta.

KUVIO 10. Nina Hautala luennoimassa (Kuva Reeta Rossi)

KUVIO 11. Maistuvat tarjoilut (Kuva Reeta Rossi)

Tauon jälkeen palasimme luentojen pariin. Loppuosio aloitettiin Essilorin tuotepäällikkö, optikko Samuel Kasevan luennolla. Luennon aikana käytiin läpi moniteholinssien kehityksen mahdollistaneet innovaatiot ja kerrottiin yksilöllisten moniteholinssien hyödyistä.

Samuelin jälkeen puheenvuoron sai päivän viimeinen luennoitsija optikko Arto Hartikainen. Luentonsa aikana Arto perehdytti meidät hyvin käytännönläheisesti piilokarsastusten tutkimiseen ja korjaamiseen. Vuorovaikutus luennoitsijan ja yleisön välillä oli aktiivista.

Viimeisen luennon jälkeen oli loppusanojen ja kiitosten aika. Ennen osallistujien poistumista keräsimme palaute- ja arvontalomakkeet. Päivän päätteeksi halukkailla oli mahdollisuus osallistua Essilorin järjestämään iltatilaisuuteen, jossa maajohtaja Vesa Vaine kertoi yrityksen uusimmista linssi-innovaatioista.

6 PROJEKTIN ARVIOINTI

Projektin arvioinnissa otetaan huomioon monet eri osatekijät. Ruuskan (2012, 275) mukaan onnistuneessa projektissa saavutetaan lopputuotteelle asetetut tavoitteet suunnitellun aikataulun mukaisesti ja sovitulla kustannuksilla. Projektin luonteesta riippuen projektilla voi olla useita eri tavoitteita, kuten sisällölliset ja laadulliset tavoitteet, toteutukselliset tavoitteet, taloudelliset tavoitteet ja ajalliset tavoitteet (Ruuska 2012, 274).

6.1 Koulutuspäivän toteutuksen arviointi ja palautekyselyn tulokset

Tapahtuman arvioinnin kannalta on tärkeää saada tietää, kuinka onnistuneena osallistujat pitivät tapahtumaa, toteutuivatko tavoitteet ja mitä olisi voitu tehdä toisin (Vallo & Häyrinen 2012, 184). Tärkein työkalu koulutuspäivän onnistumisen arvioinnissa oli osallistujilta keräämämme palautekyselyt. Kyselylomakkeen kysymysten asettelu oli suunniteltu siten, että ne kartoittaisivat, onnistuimmeko edellä mainituissa asioissa. Teimme koulutuspäivän jälkeen taulukon (liite 5), jonka avulla arvioimme päivän onnistumista omasta näkökulmastamme. Lisäksi arvioimme onnistumista osallistujien suullisen palautteen sekä omien ajatustemme ja havaintojemme pohjalta.

Osallistujatavoitteemme oli 80 maksavaa optikkoa. Tavoitteemme ylittyi kuitenkin huomasti ja maksavia osallistujia oli 142. Kokonaisuudessaan paikalla oli 160 henkilöä mukaan laskettuna luennoitsijat, opponentit ja opettajat sekä muut yhteistyökumppanit. Tämän perusteella oletamme, että tapahtuman markkinointi oli onnistunut erinomaisesti. Markkinoinnissa käytimme hyödyksi useita eri kanavia sosiaalisesta mediasta perinteisiin kirjeisiin. Ennakkomainontaa teimme jo esikyselylomakkeita jakaessamme Oulun keskustan optikkoliikkeisiin ja jo silloin saimme iloksemme huomata, että kiinnostus koulutuspäivää kohtaan oli suuri.

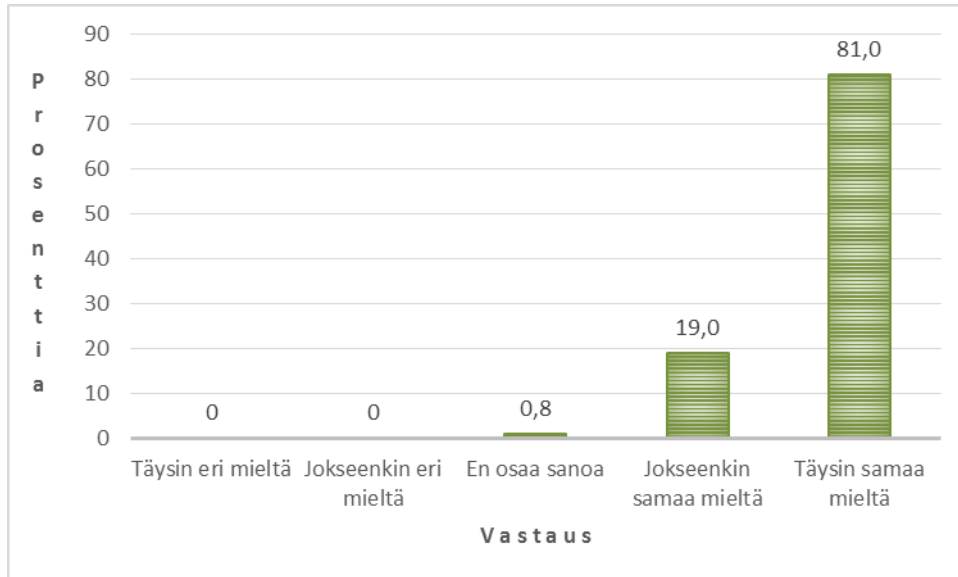
Jaoimme palautekyselyt muun koulutusmateriaalin yhteydessä heti tapahtuman alussa, jotta osallistujat pystyisivät täyttämään niitä jo päivän kuluessa. Korostimme heti tilaisuuden alussa palautteen saamisen tärkeyttä opinnäytetyömme arvioinnin kannalta. Muistutimme osallistujia lomakkeiden täyttamisestä ja palauttamisesta myös tapahtuman aikana. Palautekyselyyn vastanneita oli 121, jolloin vastausprosentiksi muodostui 85,2. Olimme erittäin tyytyväisiä vastausprosenttiin. Uskomme, että lomakkeen selkeys ja ammattimainen ulkoasu, sekä vastanneiden kesken arvotut tuotepalkinnot houkuttelivat osallistujia vastaamaan kyselyyn.

Palautelomakkeen ensimmäisillä kysymyksillä kartoitimme osallistujien perustiedot, kuten sukupuolen, koulutuksen ja työskentelypaikkakunnan. Paikkakunnan kysyimme, jotta tietäisimme kuinka laajalle markkinointimme oli vaikuttanut. Palautekyselyyn vastanneista naisia oli 103 ja miehiä 18. Tämä vastasi täysin ennako-oletuksiamme, sillä optinen ala on nykyään hyvin naisvaltainen. Kaikki vastanneet olivat koulutukseltaan optikoita tai optometristeja. Suurin osa osallistujista saapui Oulusta ja lähikunnista. Yllätyimme positiivisesti, että osallistujia saapui kuitenkin ympäri Suomen, esimerkiksi Helsingistä, Kuopiosta, Lappeenrannasta, Tampereelta ja Rovaniemeltä asti. Seuraavaksi tiedustelimme, mistä osallistujat olivat saaneet tiedon koulutuspäivästä. Tähän kysymykseen sai valita useamman eri vastausvaihtoehdon. Suurin osa vastaajista oli saanut tiedon sähköpostitse. Seuraavaksi merkittävimmät markkinointikanavat olivat kyselyn perusteella olleet postitse lähetetyt kutsut sekä tieto itse järjestäjiltä.

Taustatietojen selvittämisen jälkeen kysyimme vastaajien kokemusta koulutuspäivän tarpeellisuudesta sekä luentokohtaisia mielipiteitä. Vastausvaihtoehdoissa päädyimme käyttämään Likert-asteikkoa. Asteikossa voi olla sekä myönteisiä että kielteisiä asenneväittämiä. Vastaajat valitsevat viisiportaiselta asteikolta itselle sopivan vastausvaihtoehdon. (Kalliopuska 2005, 117.) Päädyimme asettamaan vastausvaihtoehdot käänteiseen järjestykseen poiketen Likert-asteikon yleisesti käytetystä mallista. Koimme arvosanojen etenemisen heikommasta parempaan loogisemmaksi järjestykseksi. Kyselylomakkeessamme käytetyt väittämien vastausvaihtoehdot olivat seuraavat:

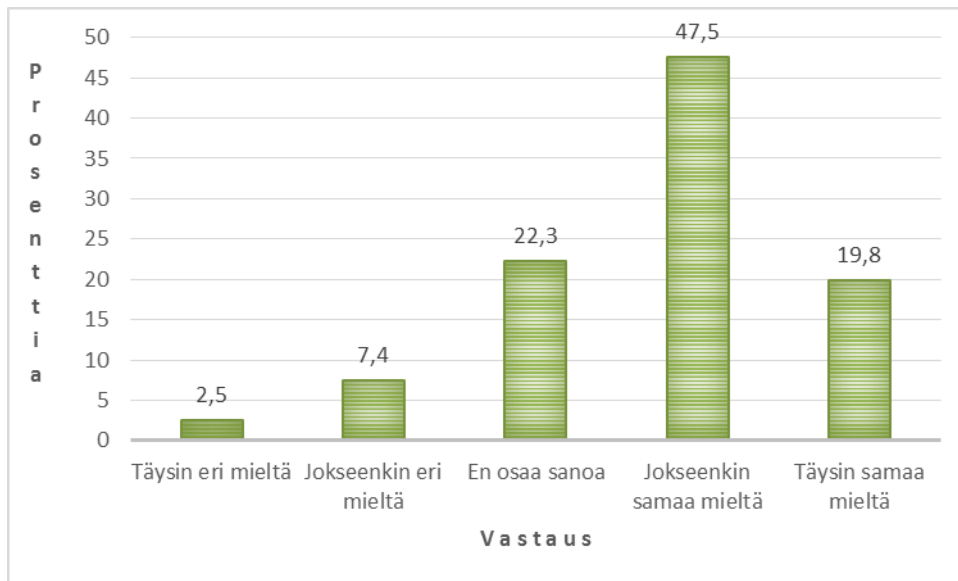
- 1 = Täysin eri mieltä
- 2 = Jokseenkin eri mieltä
- 3 = En osaa sanoa
- 4 = Jokseenkin samaa mieltä
- 5 = Täysin samaa mieltä

Ensimmäinen väittämä koski koulutuspäivän tarpeellisuutta (kuvio 12). Vastaajista lähes sata prosenttia oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Kukaan ei ollut eri mieltä, ja ainoastaan yksi vastaajista oli valinnut vaihtoehdon ”En osaa sanoa”. Vastaukset olivat selvästi yhteneväiset omissa ennako-odotustemme kanssa koulutuspäivän tarpeellisuudesta.

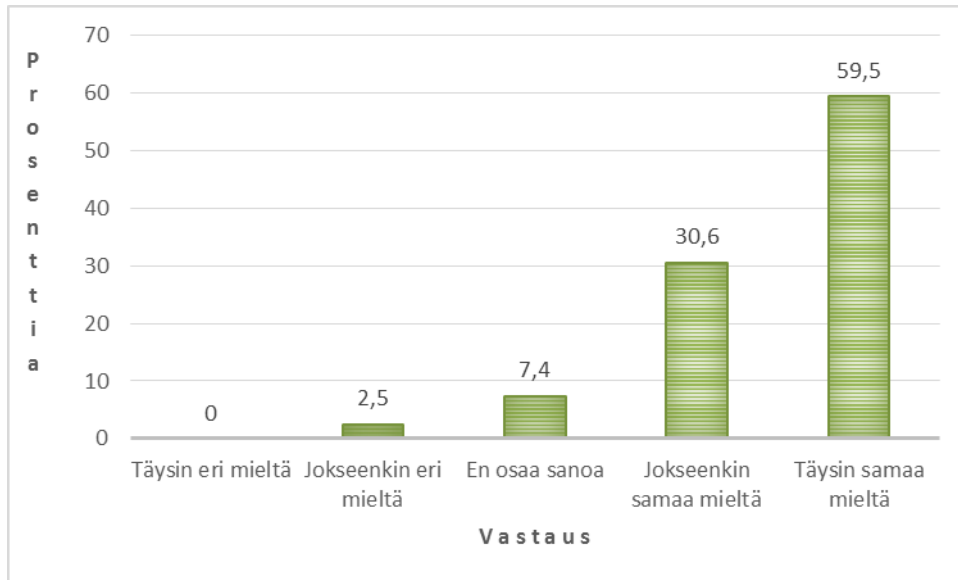
KUVIO 12. Koulutuspäivä oli tarpeellinen (n = 121)

Toisella väittämällä selvitimme, kuinka mielenkiintoisena vastaajat pitivät luentoja (kuvio 13). Jokainen luento arvioitiin erikseen. Katja Kallion luennon mielenkiintoisuudesta ”Kuivasilmäinen asiakkaasi janoaa apua – annathan sitä” lähes puolet vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä. Noin 20 prosenttia vastaajista oli täysin samaa mieltä. ”En osaa sanoa” -vaihtoehdon valitsi 22,3 prosenttia ja loput noin 10 prosenttia oli jokseenkin tai täysin eri mieltä. Oletuksemme oli, että kuulijat pitäisivät aihetta sen ajankohtaisuuden ja mediahuomion vuoksi mielenkiintoisena.

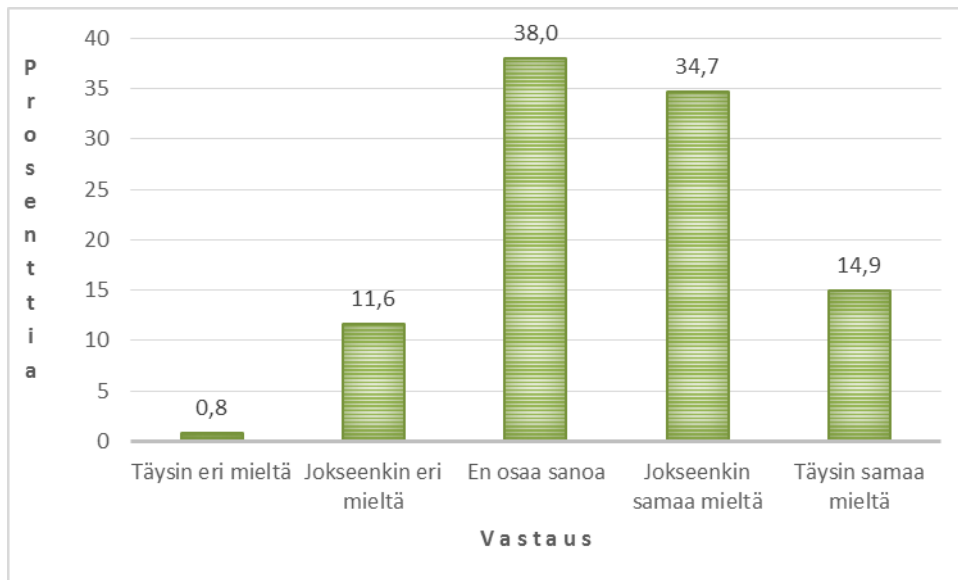
KUVIO 13. Katja Kallion luento oli mielenkiintoinen (n = 121)

Nina Hautalan luento "Mitä silmnpohjakuva paljastaa?" (kuvio 14) pidettiin erittäin mielenkiintoisena, sillä yli 90 prosenttia oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Jokseenkin eri mieltä oli vain 2,5 prosenttia ja yksikään ei ollut täysin eri mieltä. Uskomme, että tämä luento oli mielenkiintoinen optikkoliikkeissä enenevässä määrin tarjottavien silmnpohjakuvausten vuoksi.

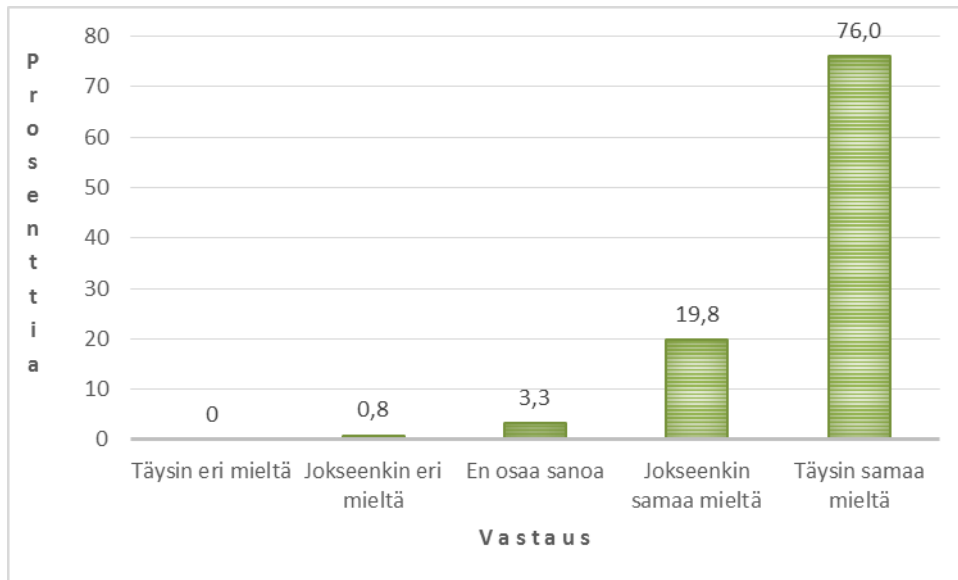
KUVIO 14. Nina Hautalan luento oli mielenkiintoinen (n = 121)

Samuel Kasevan luento "Näe maailma paremmin" (kuvio 15) aiheutti vastauksissa suurta hajontaa. Yllättävän moni (38 prosenttia) ei osannut sanoa, oliko luento mielenkiintoinen. Kuitenkin noin puolet vastaajista oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä.

KUVIO 15. Samuel Kasevan luento oli mielenkiintoinen (n = 121)

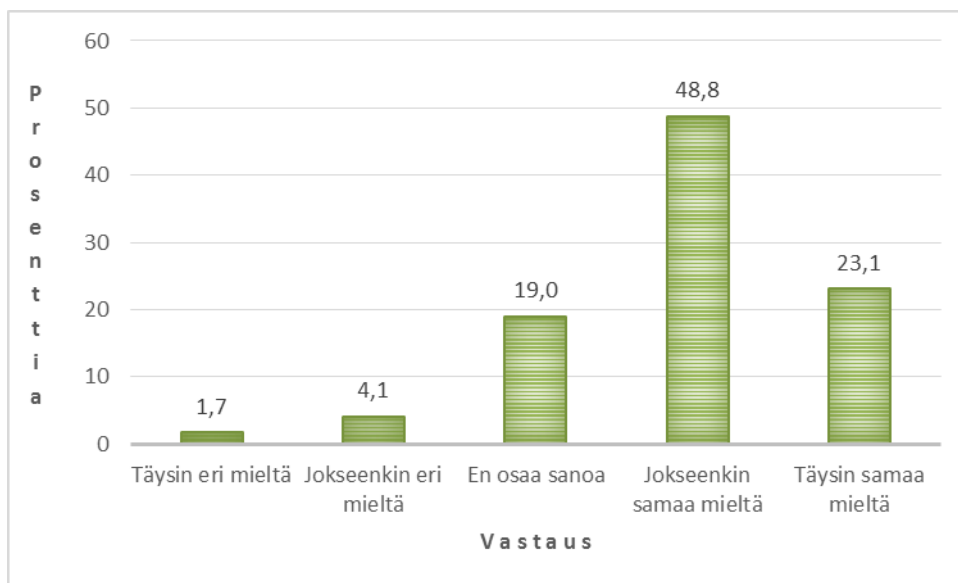
Arto Hartikaisen luento ”Prismaa vai eikö prismaa?” (kuvio 16) pidettiin luennoista mielenkiintoisimpana. Vastaajista 76 prosenttia oli täysin samaa mieltä ja 19,8 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä. Neljä vastaajaa ei osannut sanoa mielipidettään ja vain yksi oli jokseenkin eri mieltä. Luennon suosio oli odotustemme mukainen, sillä se sai eniten kannatusta jo tekemässämme ennakkokyselyssä.

KUVIO 16. Arto Hartikaisen luento oli mielenkiintoinen ($n = 121$)

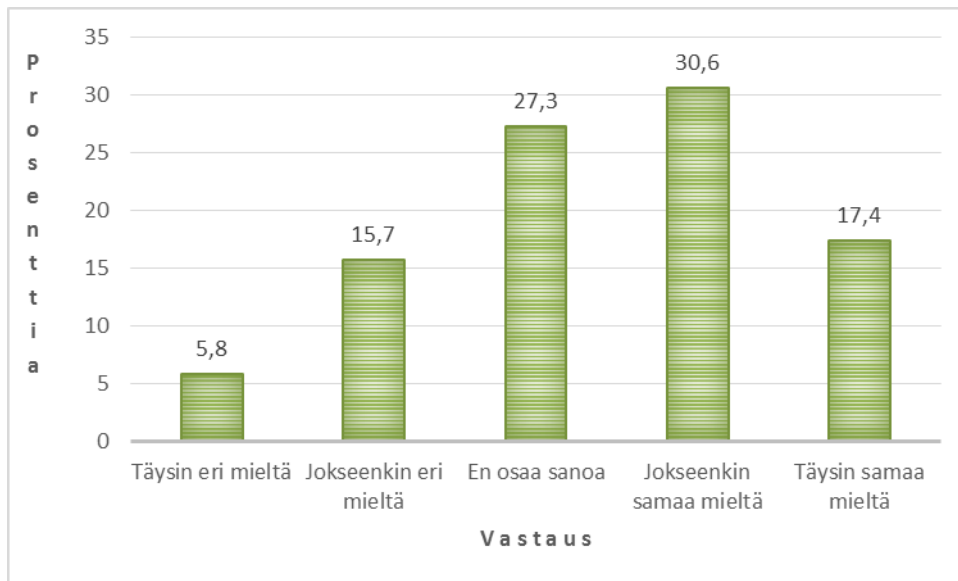
Kolmannella kysymyksellä kartoitimme vastaajien kokemuksia siitä, kuinka hyvin he pystyvät hyödyntämään luennoilla oppimiaan asioita työelämässä. Näitä tuloksia voi olla hankala tulkita yleisesti, sillä jokaisen vastaajan aiempi kokemus ja tietotaito vaikuttavat vastauksiin.

Katja Kallion luennon hyödynnettävyydestä (kuvio 17) noin 50 prosenttia vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä, ja täysin samaa mieltä oli 23,1 prosenttia. Vajaa kuusi prosenttia vastaajista koki, ettei luennosta ole heille juurikaan hyötyä työelämässä. Viidennes vastaajista valitsi vaihtoehdon ”En osaa sanoa”.

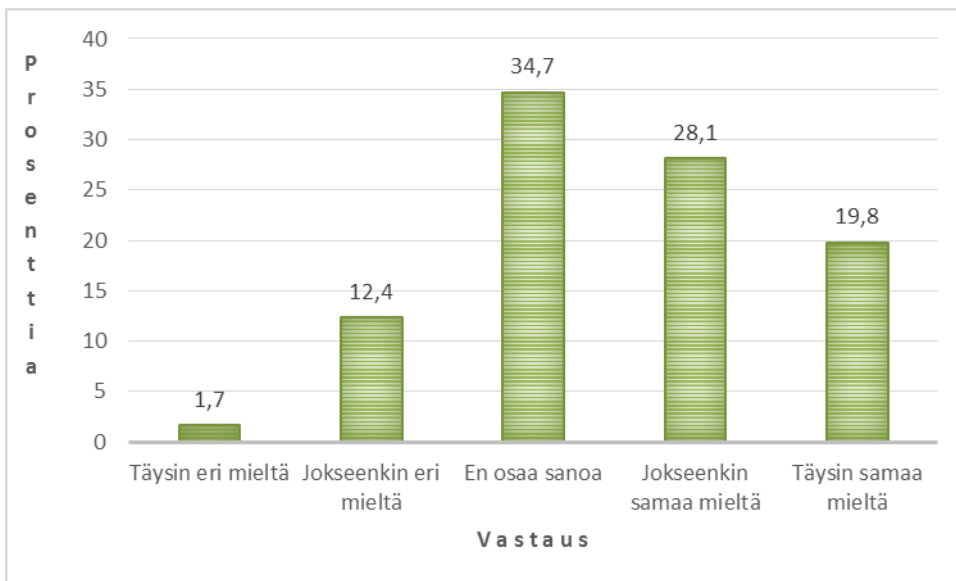
KUVIO 17. Koen, että pystyn hyödyntämään Katja Kallion luennolla oppimiani asioita työelämässä (n = 121)

Väittäjä Nina Hautalan luennon hyödynnettävyydestä (kuvio 18) jakoi mielipiteitä. Vastaajista 48 prosenttia koki pystyvänsä hyödyntämään luennolta saamiaan tietoja työelämässä. Reilu neljännes vastaajista valitsi vaihtoehdon ”En osaa sanoa” ja noin viidennes oli jokoseenkin tai täysin eri mieltä. Syynä vastausten suureen hajontaan voisi olla esimerkiksi kokemattomuus silmänpohjalöydösten tulkinnasta. Silmänpohjakamerat liikkeissä ovat vasta yleistymässä ja optikon rooli silmän terveydentilan tutkijana tulee korostumaan.

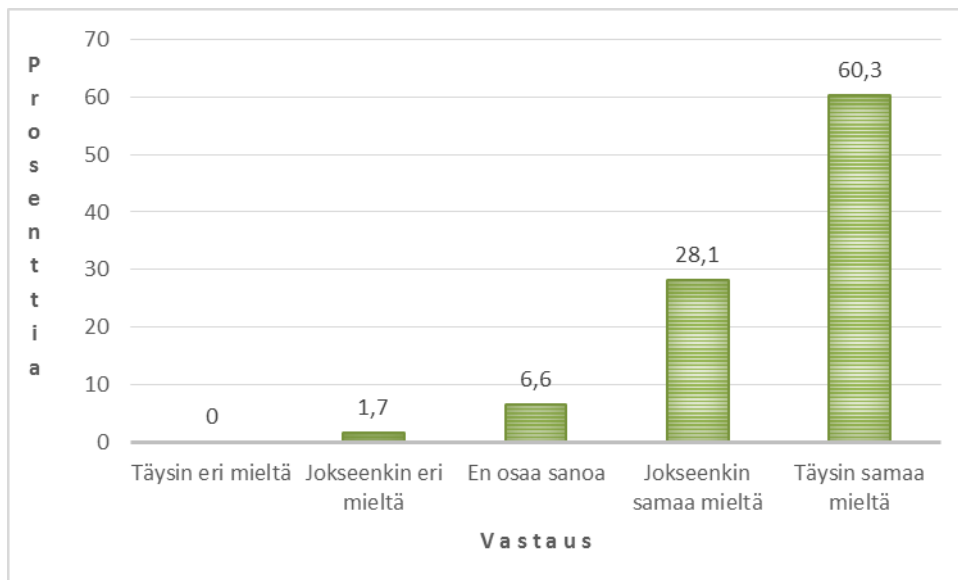
KUVIO 18. Koen, että pystyn hyödyntämään Nina Hautalan luennolla oppimiani asioita työelämässä (n = 121)

Oletamme, että Samuel Kasevan luennon hyödynnettävyyden (kuvio 19) ”En osaa sanoa” - vastaukset johtuvat suurelta osin siitä, että aihe oli useille osallistujille entuudestaan tuttu. Lisäksi tiedämme, että yritykset järjestävät itse linssikoulutuksia henkilökunnalleen. Voi myös olla, että yrityksessä jossa vastaaja työskenteli, ei myydä kyseisen valmistajan linssijä. Näin ollen osallistujia on voinut kokea, että ei pysty hyödyntämään saamaansa tietoa omassa työssään. Vastaajista 34,7 prosenttia ei osannut sanoa, pystyykö hyödyntämään luennolta saamaansa tietoa työelämässä. Kuitenkin noin lähes puolet vastaajista koki pystyvänsä hyödyntämään tietoja työelämässä ja eri mieltä hyödynnettävyydestä oli noin 14 prosenttia.

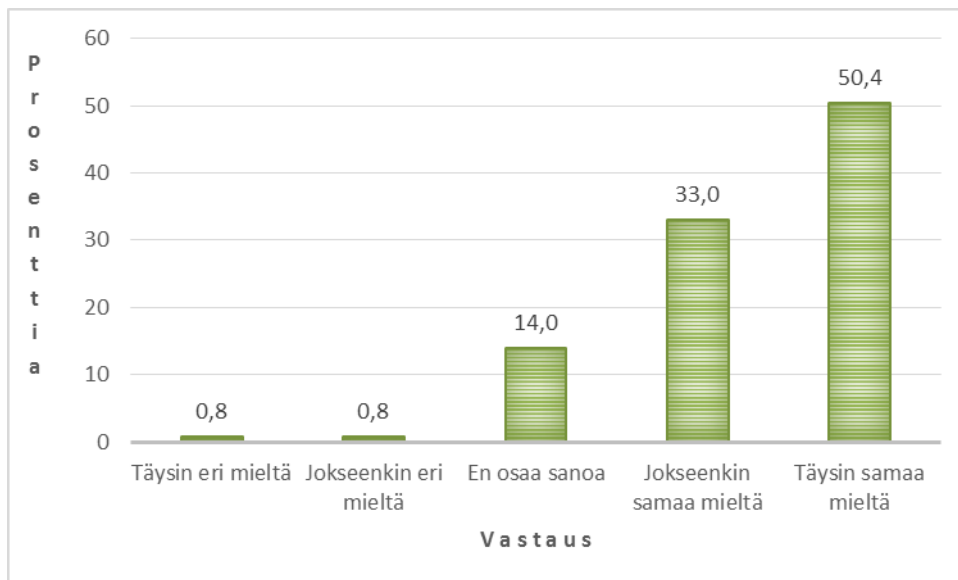
KUVIO 19. Koen, että pystyn hyödyntämään Samuel Kasevan luennolla oppimiani asioita työelämässä (n = 121)

Palautekyselyn tulosten perusteella osallistujat kokivat pystyvänsä hyödyntämään Arto Hartikaisen luennolta saatuja tietoja (kuvio 20). Jopa 60,3 prosenttia oli täysin samaa mieltä, ja 28,1 prosenttia jokseenkin samaa mieltä. Kukaan ei ollut täysin eri mieltä ja vain kaksi osallistujaa oli jokseenkin eri mieltä. Uskomme suosion johtuneen luennon käytännölläisyydestä ja siitä, että aihealue koetaan haastavaksi käytännön työssä.

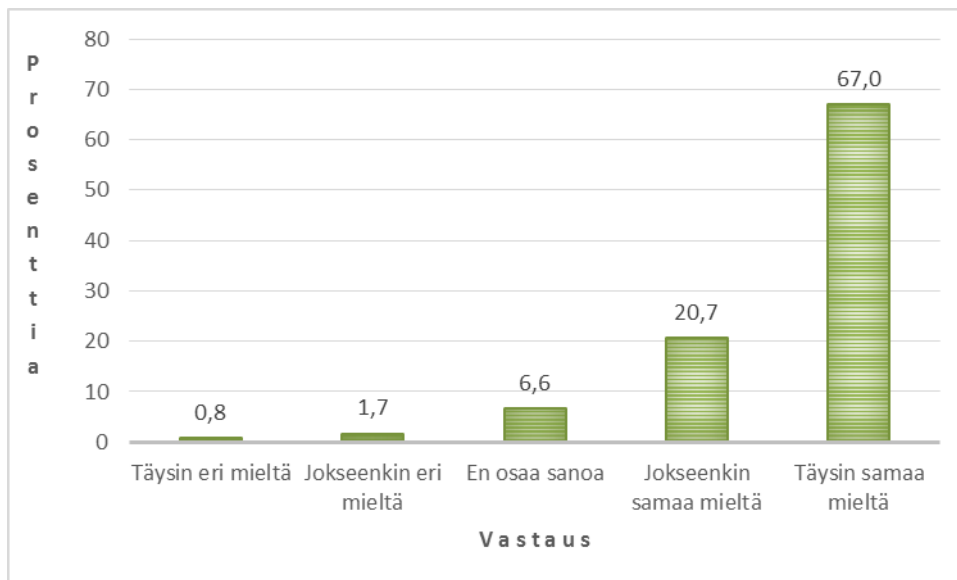
KUVIO 20. Koen, että pystyn hyödyntämään Arto Hartikaisen luennolla oppimiani asioita työelämässä (n = 121)

Palautekyselyn viimeiset väittämät käsittelivät koulutuspäivän järjestelyjä. Näistä ensimmäinen selvitti koulutuspäivän mainonnan riittävyyttä (kuvio 21). Hieman yli puolet vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että mainonta oli riittävää. Kolmannes vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä. Ainoastaan kaksi henkilöä koki, että mainonta ei ollut riittävää. Mielestämme markkinointi ja mainonta oli hyvin onnistunutta ja kattavaa.

KUVIO 21. Mainonta oli riittävää (n = 121)

Seuraavalla väittämällä selvitettiin sähköisen ilmoittautumisen vaivattomuutta (kuvio 22). Lähes 90 prosenttia vastaajista koki ilmoittautumisen vaivattomaksi ja oli valinnut vaihtoehdon täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Olimme hieman yllättyneitä tuloksesta, sillä meillä oli hieman tietoteknisiä ongelmia ilmoittautumisjärjestelmän kanssa. Ilmeisesti nämä ongelmat eivät kuitenkaan heijastuneet osallistujien kokemukseen ilmoittautumisen vaivattomuudesta.

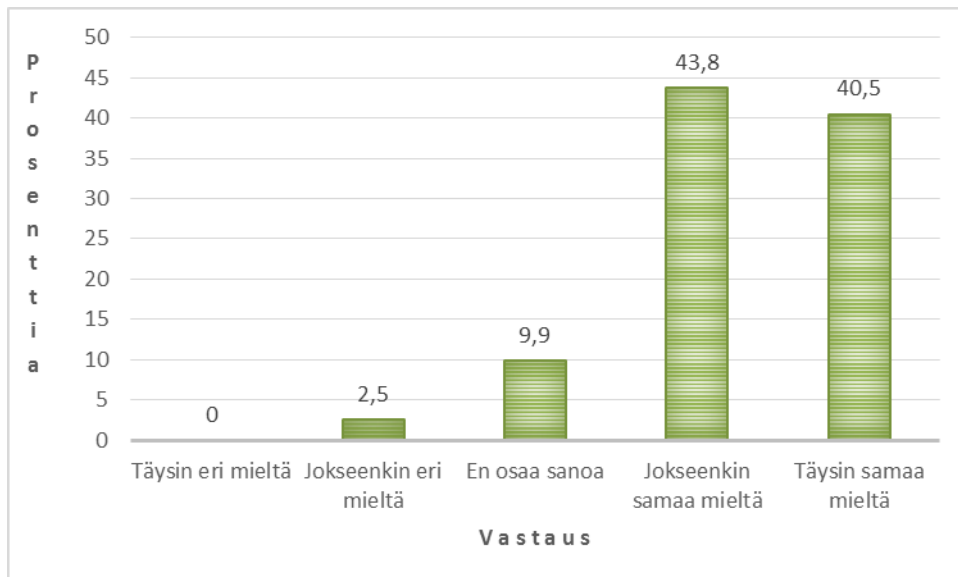

KUVIO 22. Ilmoittautuminen oli vaivatonta (n = 121)

Halusimme selvittää osallistujien mielipiteen tilojen toimivuudesta (kuvio 23), sillä aiemmasta poiketen koulutuspäivä järjestettiin muualla kuin koulumme tiloissa. Aikaisempien koulutuspäivien palautteissa oli kritisoitu koulun liikuntasalin huonoa äänentoistoa. Yksi tavoitteistamme oli antaa koulutuspäivälle lisäarvoa ja ammattimaisempaa ilmettä viemällä tapahtuma uuteen ympäristöön. Mielestämme onnistuimme hyvin ja moni kehuikin ratkaisua koulutuspäivän aikana sekä palautteissa.

Mukavaa, kun oli Scandicissa eikä koululla! Tilat olivat koulun tiloja paremmat.

Isompi luentotila olisi toiminut paremmin. Äänentoisto hyvä (parempi kuin sotella aiemmin ollut vastaavissa).

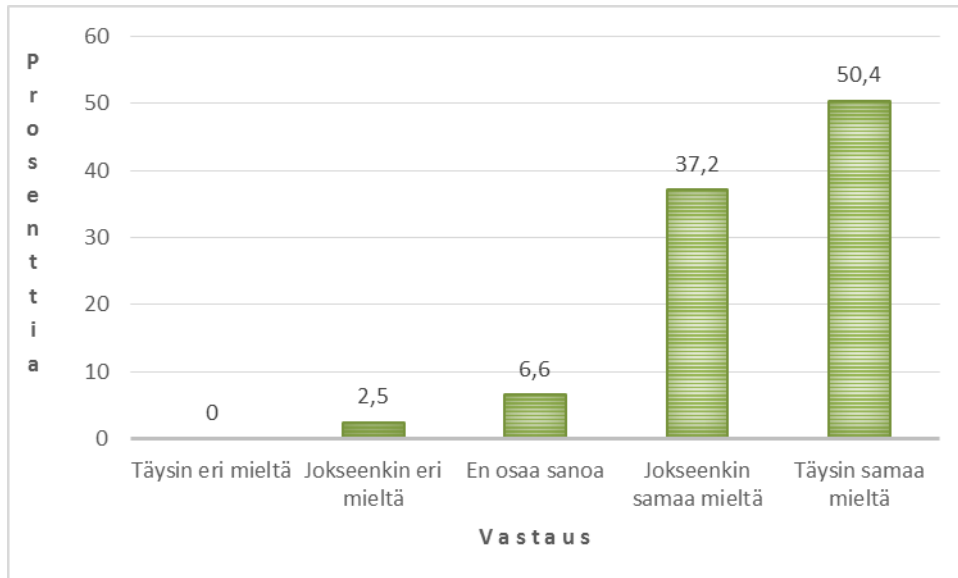
KUVIO 23. Tilat olivat toimivat (n = 121)

Hieman yli puolet vastaajista oli valinnut vaihtoehdon ”Täysin samaa mieltä” väittämään aikataulu oli sujuva (kuvio 24). Jokseenkin samaa mieltä oli 37,2 prosenttia. Jokseenkin eri mieltä oli kolme vastaajaa. Muutamasta avoimesta kommentista kävi ilmi, että kauempaa tulleet osallistujat pitivät koulutuksen päättymisaikaa liian myöhäisenä. Toisaalta aikataulu oli ennalta tiedossa ja tilaisuus päättyi ajallaan. Osallistujille tarjottiin myös mahdollisuutta varata majoitus hotelli Scandicista sopimushintaan.

Pitkämatalaisena venyi aika liian myöhään.

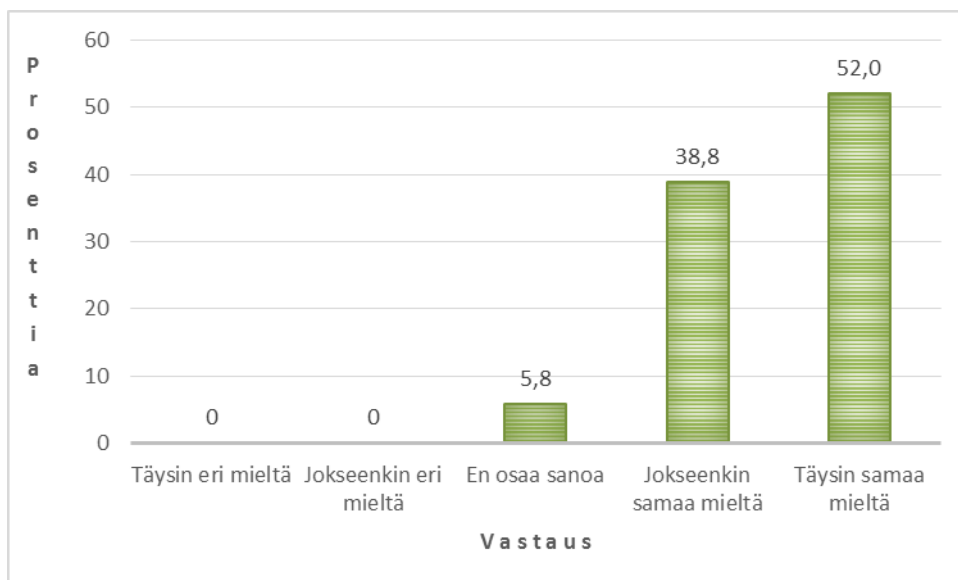
Koulutuspäivä voisi olla pidempi ja sen myötä enemmän aiheita.

Tiiviimpi aikataulu; ihanaa kun järjestitte! Hyvä paikka! Ootte tehny ison työn.

KUVIO 24. Aikataulu oli sujuva (n = 121)

Viimeinen väittämä käsitteli tapahtuman graafista ilmettä (kuvio 25). Tällä kysymyksellä halusimme antaa palautetta medianomiopiskelija Reeta Rossille hänen työnsä toteutuksesta. Raikas liemenvihreä teema toistui kaikissa markkinointi- ja luentomateriaaleissa, internetsivuilla sekä itse tapahtumassa. Palautteiden perusteella vastanneista suurin osa piti graafista ilmettä yhtenäisenä ja selkeänä.

KUVIO 25. Tapahtuman graafinen ilme oli yhtenäinen ja selkeä (n = 121)

Lopuksi kysyimme palautelomakkeessa yleisarvosanaa koulutuspäivälle ja vastaajien halukkuutta osallistua koulutuspäiviin tulevaisuudessa. Yleisarvona annettiin asteikolla 1-5, josta 1 oli huonoin ja 5 paras. Koulutuspäivämme sai yleisarvosanaksi 4,3. Olemme erittäin tyytyväisiä tulokseen ja se kertookin paljon koulutuspäivän onnistumisesta kaikin puolin. Jokainen vastaajista oli halukas osallistumaan koulutuspäiviin tulevaisuudessakin.

Palautelomakkeen lopussa oli mahdollista ehdottaa aiheita tuleviin koulutuspäiviin. Kiinnostus silmämepohjakuvien tutkimiseen ja tulkintaan näyttöisi kiinnostavan edelleen, sillä useampikin osallistuja ilmaisi kiinnostuksensa aihetta kohtaan. Esiin nousivat myös forioiden tutkiminen ja ortoptiset harjoitteet.

Silmämepohjakuvaukseen liittyvät asiat; silmäsaurodet verkkokalvolla, papillan ja maculan alueella.

Käytännön neuvoja näöntarkastukseen.

Refraktiiviset aiheet on hyviä, kaikkea voi kerrata!

Kokonaisuudessaan lomakkeissa annettu palaute oli erittäin positiivista ja kannustavaa. Koulutuspäivän toteutukseen oltiin tyytyväisiä, ja erityisesti tilat ja tarjoilut saivat paljon kiitosta. Jatku-moa vastaaville tapahtumille toivottiin. Saimme hyvää palautetta osallistujilta ja yhteistyökumppaneilta jo tapahtuman aikana, sekä jälkikäteen sähköpostitse. Eritoten meitä ilahdutti yhteistyökumppaneiden innostus ja halukkuus tehdä yhteistyötä koulumme optometrishiopiskelijoiden kanssa tulevaisuudessakin.

Laadukkaasti järjestetty päivä, kiitos!

Erinomaiset järjestelyt. Näköä –päivät voisivat ottaa oppia.

Hyvä tytöt, tällaisia päiviä tarvitaan tänne pohjoiseen.

Toivon, että näitä koulutuspäiviä olisi Oulussa jatkossakin. Eikö osallistujamäärä osoita, että niille on tilausta!!

Kiitos! Järkevän hintainen koulutus! Kannatti tulla Helsingistä asti. Tulen jatkossakin jos on näin järkevän hintaista ja ihan hyvät luennot.

Parannusehdotuksina palautekyselyssä nousi esiin toive kattavammasta luentomateriaalipaketista ja muistiinpanovälineistä. Pyysimme luennoitsijoilta materiaalit jo etukäteen, mutta suurin osa heistä ei halunnut antaa materiaalejaan jaettaviksi tapahtumassa. Alkuperäinen ajatuksemme oli, että saisimme luentotilaan pöydät kaikille osallistujille. Odotettua suuremman osallistujamäärän vuoksi jouduimme luopumaan pöydistä, jotta saimme kaikki mahtumaan luentotilaan. Jos olisimme tiedäneet tämän, olisimme varautuneet hankkimalla kovempikantiset kansiot, joita olisi voinut hyödyntää kirjoituslustoina. Aikataulut olimme päättäneet jakaa valmiiksi luentosaliin muiden materiaalien kanssa. Saimme palautetta, että aikataulu olisi ollut hyvä saada ilmoittautumisen yhteydessä, jolloin siihen olisi voinut heti perehtyä. Tosin aikataulu oli nähtävissä jo ennakoon lähettämässämme kutsuissa ja tapahtuman internetsivuilla. Jälkeenpäin ajateltuna aikataulun olisi voinut sijoittaa näkyville, esimerkiksi ilmoittautumispisteen yhteyteen ja luentosalin oveen.

Muistiinpanoja varten kaikkien luentojen diat valmiiksi materiaaleihin.

Alussa olisi voitu jakaa aikataulu, paremmat opasteet ilmoittautumisessa.

Lisää muistiinpanopapereita ja kirjoituslusta.

6.2 Projektin tavoitteiden toteutumisen ja laadun arviointi

Koulutuspäivän laatutavoitteena oli tarjota alan ajankohtaisinta tietoa. Ammattitaitoiset luennoitsijat saimme varmistettua jo hyvissä ajoin. Luentojen sisällöt olivat ajankohtaisia ja haluttuja sekä vastasivat toiveitamme ja odotuksiamme. Tämä kävi ilmi myös saamissamme palautteissa, sillä esimerkiksi silmänpohjien tutkiminen ja silmälihasten tasapainohäiriöitä käsittelevät aiheet olivat toivottuja myös tuleville koulutuspäiville. Onnistuimme mielestämme erinomaisesti koulutuspäivän laatutavoitteiden toteuttamisessa. Pääosin kaikki luennot saivat kiitettävää palautetta. Lisäksi koko tapahtuman yleisilme oli laadukas ja ammattimainen.

Kehitystavoitteenamme oli ylläpitää ja vahvistaa optikoiden jatkuvaa ammatillista kehittymistä ja osaamisen ylläpitämistä. Tämän tavoitteen toteutuminen on mahdollista mitata vain subjektiivisesti järjestäjien näkökulmasta katsottuna. Voimme olettaa onnistuneemme tässä tavoitteessa,

koska kaikki osallistujat olivat valmiita osallistumaan vastaaviin koulutustapahtumiin jatkossakin. Tämä kertoo siitä, että optikot haluavat päivittää osaamistaan ja ammattitaitoaan. Uskomme, että koulutuspäivästä saamamme palaute rohkaisee opiskelijoita järjestämään koulutuspäiviä myös jatkossa. Tiedämme, että ainakin ensi vuonna optometristiopiskelijat järjestävät vastaavanlaisen tapahtuman opinnäytetyönään. Jatkumo auttaisi ylläpitämään pohjoisen alueen optikoiden ammattitaitoa ja kehitystä.

Lyhyen aikavälin tavoitteenamme oli saada optikot kiinnostumaan tarjoamistamme aiheista. Koemme onnistuneemme tässä tavoitteessa erinomaisesti, sillä osallistujamäärä ylitti odotuksemme. Toki emme voi tietää, onko osalle osallistujista ollut motiivina ainoastaan lain velvoittamien täydennyskoulutuspisteiden kerryttäminen vai aito kiinnostus aiheita ja oppimista kohtaan. Toivomme, että optikot hyödyntäisivät luennoilta saamia tietoa ja taitoja käytännön työssä. Tämän tavoitteen toteutumista on mahdotonta mitata opinnäytetyömme puitteissa.

Omat ennalta asetetut oppimistavoitteemme toteutuivat hyvin. Projektityöskentelyn eri vaiheet ovat tulleet tutuiksi ja uskomme, että tästä on hyötyä mahdollisissa työelämän projekteissa. Useiden sopimusneuvotteluiden myötä neuvottelutaitomme ja organisointikykyämme ovat kehittyneet. Tiedämme, että näistä tulee olemaan hyötyä työelämän neuvottelu- ja organisointitilanteissa. Itsevarmuus ja rohkeus tarttua haasteisiin ovat kasvaneet projektin edetessä. Projektin aikataulu oli kiireinen ja aiheutti välillä stressiä projektiryhmän jäsenissä. Tämä ei kuitenkaan lannistanut meitä, vaan paineen alla toimintakykyämme kasvoi.

6.3 Projektityöskentelyn arviointi

Useat eri osatekijät vaikuttavat projektiryhmän toimintaan. Pieni ja yhteneväinen ryhmä pääsee usein tuloksiin suurta ryhmää nopeammin. Parempaan tuloksen laatuun päästään kuitenkin hiekkien suuremmilla projektiryhmillä. (Ruuska 2012, 155.)

Projektiryhmämme yhteistyö sujui pääosin vaivattomasti. Olimme kaikki motivoituneita ja sitoutuneita työhömmme. Haastavinta projektin aikana oli neljän ihmisen aikataulujen yhteensovittaminen; erilaiset elämäntilanteet, käytännön harjoittelujaksot ja koulun ohella työskentely toivat omat hankaluutensa. Projektin etenemistä ja onnistumista seurassimme lähes päivittäin projektiryhmän kesken sekä kasvotusten että sähköisten viestimien välityksellä. Koska projektiryhmämme oli pieni,

seuranta ja arviointi olivat helpompaa kuin suurissa projektiryhmissä. Pienenä ja tiiviinä ryhmänä pystyimme reagoimaan tarvittaviin muutoksiin ripeästi.

Projektityöskentelyämme helpottivat ryhmämme karttuneet työelämätaidot ja jo olemassa olevat kontaktit muutamiin alan toimijoihin. Konkreettisesti näistä oli hyötyä luennoitsijoiden ja yhteistyökumppaneiden hankkimisessa. Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa emme juuri kokeneet saavamme hyötyä yleisestä ohjauksesta. Opinnäytetöiden aihevalinnoissa painotettiin työelämäyhteistyökumppaneilta tulevia aihe-ehdotuksia, joita ei kuitenkaan optometrian alalta juuri löytynyt. Emme halunneet ryhtyä projektiin, jota emme kokeneet itselle mieleiseksi, vaan päätimme perustaa hankkeen itse, ja hankkia sille tarvittavat yhteistyökumppanit. Tämä on hyvä esimerkki projektiryhmämme itseohjautuvuudesta ja toimivuudesta.

7 POHDINTA

Optisen alan epävakaa ja muuttuva tilanne ajaa alan toimijoita miettimään tulevaisuuden näkyviä. Viime vuosina kilpailun kiristyessä monet pienet toimijat ovat joutuneet ahtaalle, ja liikkeitä on jouduttu sulkemaan. Enää ei pystytä kilpailemaan pelkällä silmälasimyynnillä ja näöntarkastusten tarjoamisella. Toimijoiden on kyettävä uudistumaan ja monipuolistamaan osaamistaan tarjoamalla kattavampia näönhuollon palveluja. Tämä vaatii jatkuvaa kouluttautumista ja itsensä ammatillista kehittämistä. Vuonna 2011 tapahtuneen optometrian koulutusohjelman uudistumisen myötä etenkin meillä valmistuvilla optometristiopiskelijoilla on hyvät edellytykset tuoda esille optikon roolia terveydenhuollon ammattilaisena.

Kouluspäivän aiheet tukivat sitä, että optikko on muutakin kuin pelkkä silmälasimääräyksen tekijä. Väestön ikääntymisen myötä tarve näönhuollon asiantuntijoiden palveluille kasvaa. Optikko-liikkeessä tehtävien silmämepohjakuvausten yleistyessä olisi hyvä muistaa, että pelkkä kuvaaminen ei voi olla myyntivaltti. Optikon on osattava tulkita näkemäänsä suhteessa asiakkaan anamneesiin ja mahdollisiin muihin näöntarkastuksen aikana ilmenneisiin seikkoihin. Toinen merkittävä näönhuollon aluevaltaus optikoilla voisi olla kuivasilmäisyyden diagnosointi ja hoito, joka tällä hetkellä on optikoiden toimesta hyvin alimitoitettua.

Kouluspäivän onnistumisen kannalta hyvä suunnittelu ja ryhmämme innostus aiheeseen oli ensiarvoisen tärkeää. Aikataulumme oli tiivis, joten projektin vaiheet toteutuivat osin päällekkäin ja eri järjestyksessä kuin yleensä. Olemme erittäin tyytyväisiä siitä, että suurin osa aihevalinnoistamme oli optisen alan kehityssuuntien kannalta hyvin ajankohtaisia ja tärkeitä. Projekti oli työläs, mutta antoisa.

Päivä onnistui kaikin puolin yli odotustemme. Osallistujamäärä oli lähes puolitoistakertainen verrattuna edelliseen vastaavaan tapahtumaan. Myös saamamme positiiviset palautteet antoivat selkeän kuvan päivän onnistumisesta. Erittäin imartelevaa oli yhteistyökumppaniemme suuri kiinnostus järjestämäämme tapahtumaa kohtaan. Uskomme, että saimme luotua hyvän jatkumon mahdolliselle yhteistyölle parinkin suuren optisen alan toimijan kanssa. Oletamme, että tapahtumamme suuri osallistujamäärä houkuttelee yhteistyökumppaneita mukaan seuraaviinkin opiskelijoiden järjestämiin koulutustilaisuuksiin. Suomen optinen toimiala antoi meille tunnustusta onnis-

tuneesta koulutuspäivästä haastattelemalla meitä Optometria-lehdessä julkaistua artikkelia varten.

Ammatillista kehittymistä teoreettisella pohjalla on tapahtunut koulutuspäivän aiheisiin syventymisen kautta. Kanssakäynti yhteistyökumppaneiden kanssa kehitti neuvottelutaitojamme sekä organisointi- ja markkinointikykyjämme. Eniten koemme kuitenkin kehitystä tapahtuneen asenteiden tasolla. Oivalsimme, että voimme itse omilla valinnoillamme olla mukana vaikuttamassa alan kehittämiseen ja eteenpäin viemiseen. Projektin läpivieminen kokonaisuudessaan oli kasvattava ja rohkaiseva kokemus; myös pienellä projektiryhmällä pystyy saamaan aikaan ammattimaisen tapahtuman ja aidosti työelämää palvelevia tuloksia.

Vaikka tapahtuma oli omasta mielestämme sekä saamamme palautteen perusteella varsin onnistunut, huomasimme muutamia jatkokehitysideoita tulevia koulutuspäiviä ajatellen. Ensisijaisen tärkeää olisi saada koulutuspäiville vuosittaista jatkumoa Pohjois-Suomeen. Koulutustapahtuma voisi olla esimerkiksi kaksipäiväinen, jolloin kaksi eri opiskelijaryhmää voisi toteuttaa tapahtuman yhteistyössä peräkkäisinä päivinä. Ensimmäinen päivä voisi koostua teoreettisesta luentoosuudesta, ja toisena päivänä opittuja asioita voitaisiin syventää work shop- tyyliin harjoittein. Vaihtoehtona koko päivän tai viikonlopun kestäväälle tapahtumalle voisi ajatella pienempiä parin täydennyskoulutuspisteen arvoisia kokonaisuuksia, jotka painottuisivat yhteen aihealueeseen.

Tapahtumamme saaman suuren suosion vuoksi, opiskelijoiden osallistuminen tapahtumaan ei ollut mahdollista varaamamme tilan puitteissa. Jatkossa olisi hyvä antaa optometristiopiskelijoille mahdollisuus osallistua koulutuspäivään. Tämä taatusti innostaisi opiskelijoita järjestämään vastaavia tilaisuuksia myös tulevaisuudessa ja osallistumaan niihin siirryttyään itse työelämään.

Ilman yhteistyökumppaneidemme tukea ja kannustusta emme olisi pystyneet toteuttamaan näin onnistunutta ja laadukasta tapahtumaa. Haluamme kiittää päivään osallistuneita optikoita ympäri Suomen, ansioituneita luennoitsijoitamme sekä muita yhteistyökumppaneitamme ja opettajiamme. Erityiskiitokset haluamme osoittaa medianomiopiskelija Reeta Rossille, sekä opponenttiopiskelijoillemme Henna Karhulle, Kaisa Riekkiselle ja Heidi Päckilälle.

LÄHTEET

Airaksinen, P. & Tuulonen, A. 2001. Glaukooma. Teoksessa K.M. Saari (toim.) Silmätautioppi. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 265-285.

Anttila, P. 2001. Se on projekti - vai onko? Hamina: Akatiimi Oy.

Erkkilä, H. & Lindberg L. 2011. Karsastus. Teoksessa K.M. Saari (toim.) Silmätautioppi. 6. uudistettu painos. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 323-345.

Essilor 2006. Progressive lenses. 6. painos. Varilux university. Essilor.

Evans, Bruce J.W. 1997. Pickwell's Binocular Vision Anomalies - Investigation & Treatment. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Hietanen, J., Hiltunen R. & Hirn H. 2005. Silmähoidon käsikirja. Helsinki: Werner Söderström Oy.

Hokkanen, S., Mäkelä, T. & Taatila, V. 2008. Alan johtajaksi. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Holopainen, J. & Tuisku, I, 2011. Kyynelelimet ja kyynelelinten sairaudet. Teoksessa K.M. Saari (toim.) Silmätautioppi. 6. uudistettu painos. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 111-124.

International Dry Eye WorkShop (DEWS). 2007. Viitattu 19.9.2014,
www.tearfilm.org/dewsreport/pdfs/TOS-0502-DEWS-noAds.pdf, 75.

Kaarniranta, K. & Sorri, I. 2008. Diabeteksen aiheuttamat silmämuutokset. Suomen lääkärilehti. 63(7), 621-624. Viitattu 16.2.2014, <http://www.terveysportti.fi.ezp.oamk.fi:2048/dtk/ltk/koti>.

Kalliopuska, M. 2005. Psykologian sanasto. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Kangas, P. & Hämäläinen, J. 2007. Pehdyttämisen suunnittelu ja toteutus. Helsinki: Työturvallisuuskeskus.

Kauhanen, J., Juurakko, A. & Kauhanen, V. 2002. Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. Vantaa: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Kauppila, R. 2003. Opi ja opeta tehokkaasti: psyykinen valmennus oppimisen tukena. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Kivelä, T. 2001. Silmän rakenne ja toiminta. Teoksessa K.M. Saari (toim.) Silmätautioppi. 5. uudistettu painos. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 11-36.

Kivelä, T. 2011. Silmän rakenne ja toiminta. Teoksessa K.M. Saari (toim.) Silmätautioppi. 6. uudistettu painos. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 11-36.

Kokkinen, A., Rantanen-Väntsi, L. & Tuomola, A. 2008. Aikuisen oppijan kirja. Helsinki: Kirjapaja.

Korja, T. 1993. Subjektiiivinen refraktionmääritys. Helsinki: Yliopistopaino.

Korja, T. 2008. Silmälasiä määrääminen. Helsinki: Kirjapaino Keili Oy.

Käypä Hoito. 2007. Glaukooma. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin, Suomen Silmälääkäriyhdistys ry:n ja Suomen Glaukoomaseura ry:n asettama työryhmä. Viitattu 17.2.2014, <http://www.terveysportti.fi.ezp.oamk.fi:2048/dtk/ltk/koti>.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559.

Manninen, E., Maunu, K. & Läksy, M. 1998. Opinnäytetyötä tehden ammattitaitoon – ohjeita ja ideoita opinnäytetyöhön. Oulu: Oulun seudun ammattikorkeakoulu.

Nikoskelainen, E. 2001. Näköhermo ja näköhermon sairaudet. Teoksessa K.M. Saari (toim.) Silmätautioppi. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 257-264.

Opetushallitus 2014. Megatrendianalyysi. Viitattu 3.2.2014, http://www.oph.fi/tietopalvelut/ennakointi/ennakoinnin_sahkoinen_tietopalvelu_ensiti/mmenetelma/toimintaympariston_tarkastelu/megatrendianalyysi.

Otala, L. 2008. Osaamispääoman johtamisesta kilpailuetu. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Oulun ammattikorkeakoulu 2014. Täydennyskoulutus. Silmien terveyden tutkiminen –koulutus.

Viitattu 4.10.2014,

http://www.oamk.fi/koulutus_ja_hakeminen/taydennyskoulutus/?ak_osio=tkkuvaus&id=581&kid=999&kieli=FI.

Paane-Tiainen, T. 2000. Oppijaksi aikuisena. Helsinki: Edita

Pelin, R. 2008. Projektihallinnan käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Puro, J-P. 2004. Onnistu viestinnässä. Juva: WS Bookwell Oy.

Rissanen, T. 2002. Projektilla tulokseen - projektin suunnittelu, toteutus, motivointi ja seuranta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Ruohotie, P. 1998. Motivaatio, tahto ja oppiminen. Helsinki: Oy Edita Ab.

Ruuska, K. 2012. Pidä projekti hallinnassa. Vantaa: Hansaprint Oy.

Saari, K. & Korja, T. 2011. Silmän refraktio ja akkommodaatio. Teoksessa K.M. Saari (toim.) Silmätautioppi. 6. uudistettu painos. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 301-321.

Saari, K. 2001. Yleistaudit ja silmä. Teoksessa K.M. Saari (toim.) Silmätautioppi. 5. uudistettu painos. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 353-384.

Saari, K., Mäntyjärvi, M., Summanen, P. & Nummelin, K. 2001. Silmän tutkiminen. Teoksessa K. M. Saari (toim.) Silmätautioppi. 5. uudistettu painos. Helsinki: Kandidaattikustannus Oy, 54.

Sandberg-Lall, M. 2014. Kuivat silmät. Suomen silmälääkäriyhdistys ry. Viitattu 3.5.2014, http://www.silmalaakariyhdistys.fi/fin/silmataudit_ja_nakeminen/kuivat_silmat/.

Seppänen, M. 2013. a. Ikänäkö. Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 11.3.2014, http://www.terveysportti.fi/dtk/ltk/koti?p_haku=ik%C3%A4n%C3%A4k%C3%B6.

Seppänen, M. 2013. b. Tietoa potilaalle: Näköhermotulehdus (optikusneuriitti). Lääkärikirja Duodecim. Viitattu 17.2.2014, <http://www.terveysportti.fi.ezp.oamk.fi:2048/dtk/ltk/koti>.

Silfverberg, P. 2007. Ideasta projektiksi – projektityön käsikirja. Helsinki: Edita Prima Oy.

Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:3. Terveystieteiden täydennyskoulutuskeskus. Helsinki: Edita Prima Oy.

Summanen, P. & Laatikainen, L. 2013. Diabeettinen retinopatia. Lääkäri käsikirja. Viitattu 16.2.2014, <http://www.terveysportti.fi.ezp.oamk.fi:2048/dtk/ltk/koti>.

Summanen, P. 2013. Makuladegeneraatio (silmänpohjan ikärappeuma). Lääkäri käsikirja. Viitattu 17.2.2014, <http://www.terveysportti.fi.ezp.oamk.fi:2048/dtk/ltk/koti>.

Suomen optinen toimiala. 2012. Optisen alan toimialastrategia 2012.

Suomen optinen toimiala. 2014. Täydennyskoulutusrekisteri. Viitattu 27.8.2014, <http://www.optometria.fi/koulutusrekisteri.html>.

Tilastokeskus 2012. Väestöennuste. Viitattu 3.2.2014, http://www.stat.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_tie_001_fi.html.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2014. Viitattu 19.9.2014, http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/311_ammatti

Vallo H. & Häyrinen E. 2012. Tapahtuma on tilaisuus – tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. 3. painos. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Julkaisemattomat lähteet

Juustila, T., tuntiopettaja, Oulun ammattikorkeakoulu, Sosiaali- ja terveysalan yksikkö. 2013. Luentomateriaali.

Rossi, R. 2014. Viitattu 29.10.2014. <https://www.oamk.fi/tapahtumia/oulusaopitaan/>

LIITTEET

LIITE 1: Ennakkokysely

LIITE 2: Koulutuspäivän kutsu

LIITE 3: Koulutuspäivän käsiohjelma

LIITE 4: Palautekysely

LIITE 5: Koulutuspäivän toteutussuunnitelma ja sen arviointi

Hei,

OULUN SEUDUN
AMMATTIKORKEAKOULU

olemme optometreriopiskelijoita Oulun seudun ammattikorkeakoulusta. Järjestämme keväällä 2014 optisen alan koulutuspäivän Oulussa. Tapahtumalle haetaan 3 - 5 koulutuspistettä sisällön tarkennuttua. Vastaamalla tähän kyselyyn, Teillä on mahdollisuus vaikuttaa koulutuspäivän sisältöön.

Alla on lueteltu muutamia mahdollisia aihealueita. Valitkaa näistä kolme Teitä eniten kiinnostavaa. Kyselyn lopussa voitte myös itse ehdottaa kiinnostavia aiheita tai toiveita koulutuspäivän suhteen.

☐ Silmänpohjakuvien tulkitseminen	☐ Kuivat silmät
☐ Monitehopiilolinssit	☐ Oftalmoskopia
☐ Työhyvinvointi	☐ Silmäleikkaukset
☐ Silmämikroskopian hyödyntämismahdollisuudet	
☐ Silmien lihastasapainohäiriöt ja prismalasioiden määrääminen	

Ehdotuksia ja toivomuksia päivän sisällöstä, luennoitsijoista yms.

Kiitos vaivannäöstänne!

Terveisin Marita Heikkinen, Katri Kaikkonen, Johanna Kujala ja Titta Välkky

Yhteydenotot ja tiedustelut: optometria2014.oamk@gmail.com

Oulusa optitaari!

Tervetuloa optikoiden koulutuspäivään Oululu

Hotelli Scandic 26.4.2014

Tule syventämään tietojasi sekä innostumaan uusista ja ajankorttaisista asioista. Päivän aikana perehdyimme silmien lihastasapainohäiriöihin, kuivasilmäisyteen, silmänpohjakuviin sekä uusimpiin linssteknologian innovaatioihin. Koulutuspäivälle on myönnetty neljä täydennyskoulutus pistettä. Päivän järjestävät Oulun ammattikorkeakoulun optometristipoliteikijät Titta Väikky, Johanna Kujala, Marita Heikkinen ja Katri Kaikkonen oppinäytetyönään.

Ilmoittautuminen

Voitte ilmoittautua 12.4.2014 mennessä osoitteessa www.oamk.fi/ouluasoitaan. Koulutuspäivän hinta on 60 euroa. Hinta sisältää koulutusmateriaalin sekä kahvipöytätilin. Ohjeet maksamiseen löydät ilmoittautumissivulta. Varaathan paikkasi ajoissa, sillä osallistujamäärä on rajattu.

Lisätiedot

www.oamk.fi/ouluasoitaan
optometria2014.oamk@gmail.com

Hotelli Scandicista voitte varata yhden hengen huoneen hintaan 81 euroa/yö tai kahden hengen huoneen hintaan 91 euroa/yö. Varauksen yhteydessä mainittua varausnumerus **optikko**. Varaukset 12.4.2014 mennessä numeroon 08 543 1000 tai sähköpostilla osoitteeseen oulu@scandichotels.com.

14.00 Ilmoittautuminen ja mahdollisuus tutustua näyttöleisettajiin

15.00 Terveutusasiat

15.15 **Kuivasilmäinen asiakkaasi janoaa apua - ammatthan sitä?**
Optikko Katja Kallio

16.00 **Mitä silmänpohjakuva paljastaa - milloin lähteä silmälasikärtille on tarpeen?**

LT, dosentti, silmätautien erikoislääkäri Nina Hautala
Kahvitauko ja mahdollisuus tutustua näyttöleisettajiin

18.00 **Näe maailma paremmin.**
Esittelyssä inspiroivia uusia innovaatioita ja niiden tuomat hyödyt asiakkaalle.

18.45 Optikko, tuoteasiantuntija Samuel Kaseva

Prismaa vai eikö prismaa, sinä pulma.
Kuninka pallo on hyvä korjata karvasusta, vai kannattaako korjata ollenkaan?

Optikko, B.Sc. in Optometry Arto Hartikainen

19.45 Kiltosessat

OAMK

Oikeudet muutoksien pidättäen

Näyttöleisettajat: Alcon,

Veit Kuusamo, Essilor, Safilo,

Eyevision, SOA Ry ja

Retina Ry

EyeVision

Safilo

Essilor

Alcon
a Novartis company

SOA Ry

www.finmues.fi

Päivän aikataulu

- 14.00 Ilmoittautuminen ja mahdollisuus tutustua näytteliasettajiin
- 15.00 Tervetulosanat
- 15.15 Kuvasilmäinen asiakkaasi janoaa apua - ammatin staži
Ortikko Katja Kallio
- 16.00 Mitä silmänpohjakuva paljastaa - milloin lähteä
silmatähtäriide on tarpeita?
LT, dosentti, silmätaiden erikoisääkäri Nina Hautala
- 16.45 Käytännön ja mahdollisuus tutustua näytteliasettajiin
- 18.00 Nää maailma paremmiin.
Esitelyssä linsseiden uusimmat innovaatiot ja niiden tuomat
hyödyt asiakkaalle.
Ortikko, tuoteasiantuntija Samuel Kaseva
- 18.45 Prismaa vai ei? Prisma, siinä pulma.
Kunla paljon on hyvä korjata kaarastusta,
vai kannattaa korjata ollenkaan?
Ortikko, B.Sc. in Optometry Arto Hartikainen
- 19.45 Kiltosssanat

Oikeudet muutoksiin pidätetään

Oulussa optaani!

optikoiden
koulutuspäivä
Hotelli Scandic
26.4.2014

Päivän aikana perehdyimme silmien lihastasapainohäiriöihin, kuvasilmänsyyteen, silmänpohjakuvien sekä uusimpiin linssteknologian innovaatioihin. Koulutuspäivälle on myönnetty neljä täydennyskoulutuspointtia. Päivän järjestävät Oulun ammatti- korkeakoulun optometristipoliteijät Titta Väikkö, Johanna Kujala, Marita Heikkinen ja Katri Kaikkonen opinnäytetyönään.

a Novartis company

www.finnuus.fi

Näytteliasettajat: Alcon, Veli Kuusamo, Essilor, Safilo, Eyevision, SOA Ry ja Retina Ry

Tervetuloa optikoiden koulutuspäivään.

Tämä **Oulussa optaan**, kuulemme ajankohtaisia luentoja sekä tutustumme mielenkiintoisiin näytellessettäjiin.

Kuivassilmäisyys lisääntynyt väestön keskuudessa ja tarve asiantuntijoiden päteville kasvaa. Kuivassilmäisyyden diagnosointi ja hoito sopivat hyvin optikoiden ja optomenistien toimenkuvaan. Oletko valmis?

Käymme läpi yleisimpiä silmäsairauksia, joiden aiheuttamia muutoksia voi nähdä silmänpohjakuksissa. Milten näihin havaittuihin muutoksiin tulisi suhtautua? Pitäkö oireetonkin potilas ohjata silmälääkärin tarkistukseen ja milloin jatkosevitykset tulisi tehdä kiireisesti?

Yksilölliset linsit ja uudet innovatiiviset moniteholinsit ovat vallanneet markkinat. Esitetyssä kehityksen mahdollistaneet innovaatiot. Näkeekö yksilöllisiä linsseillä parannin?

Pililokerasastusten tutkiminen ja niiden korjaaminen on yksi haastavimmista osa-alueista optikon työssä. Kerasastuksen tutkimustulokset saattavat vaihdella paljonkin tutkimustavan mukaan. Kuinka paljon on hyvä korjata kerassastusta vai kannattaako korjata ollenkaan?

Nautitkaa hyvästä seurasta ja remossa ilmapiristä.

Toivotamme kaikille **inostavaa koulutuspäivää** sekä viihtyisää iltaa!

KATJA KALLIO

Katja Kallio on peruskoulutukseltaan optikko. Viimeiset kymmenen vuotta hän on toiminut eri yritysten palveluksessa pililokas-, silmälasilinsst- ja silmäkirurgisten asioiden parissa. Kaikkiin tehtäviin on kuulunut optikoiden koulutus Suomessa ja nykyään myös muissa pohjoismaissa. Nykyään Katja toimii Alcon Vision Caren asiantuntijana pililaseihin ja niiden hoitotuotteisiin liittyvässä asioidessa koko pohjoismaissa.

NINA HAUTALA

Nina Hautala valmistui lääketieteen lisensiaatiksi vuonna 1999 ja lääketieteen tohtoriksi vuonna 2001 Oulun yliopistosta. Hän on työskennellyt Oulun yliopistollisen sairaalan silmätautien klinikalla vuodesta 2002 alkaen erikoistuvana lääkärimä, kliinisenä opettajana ja erikoisaiäkärimä. Tätä hetkellä hän toimii apulaisyliäkärimä ja silmätautien poliklinikan vastaavana lääkärimä. Hänen vastuualueenaan on diabeettisten silmä-sairauksien seuloenta, hoito ja seuranta. Hänen tutkimustyönsä aiheita ovat diabeettinen retinopatia ja infektoihin liittyvät silmäninfestaatiot.

SAMUEL KASEVA

Optomenistit ja entinen optikkoyrittäjä Samuel Kaseva on toiminut Essilorn tuotepäällikkönä vuodesta 2011. Kasevan mukaan alan näkymät ovat mielenkiintoiset. Hän on hyvin olettu mahdollisuudesta päästä seuraamaan kehitystä ahtopakkailta.

ARTO HARTIKAINEN

Arto Hartikainen valmistui optikoksi vuonna 1987. Hän on työskennellyt Kuopiossa koko uransa ajan. Heiti 1990-luvun alusta saakka Hartikainen on päätyönsä ohella ollut opettajana ja luennottijana eri koulutuslaitoksissa. Hän jatkoi opintojaan 2010–2011 Salus Universityn (Pennsylvaniamä, USA) järjestämässä koulutuksessa ja suoritti Bachelor of Science in Optometry -tutkimon.

Vuonna 1999 Arto Hartikainen valittiin vuoden optikoksi.

Vuonna 2012 Suomen Optinen toimiala myönsi Hartikaiselle hopeisen ansioimerkin monivuotisista ansioista kouluttajana sekä optomenistin toimenkuvan kehittäjänä.

Kiitos osallistumisestanne Oulusa opitaan – koulutuspäivään!

Palautteenne koulutuspäivästämme on osa opinnäytetyötämme ja näin ollen meille erittäin tärkeää. Toivomme, että vastaisitte palautekyselyyn, jotta saamme tietoa päivän onnistumisesta sekä ideoita jatkokehityshaasteisiin. Palaute käsitellään nimettömänä ja lomakkeet hävitetään tiedonkeruun jälkeen.

Palauta kyselomake ja ohessa oleva arvontalipuke niille varattuun laatikkoon. Vastanneiden kesken arvomme kaksi S-ryhmän lahjakorttia (arvo 20€/kpl). Voittajille ilmoitamme henkilökohtaisesti.

Rastita sopivin vaihtoehto

Olen

nainen mies

Olen

optikko/optometristi muu, mikä? _____

Paikkakunta, jossa työskentelen: _____

Sain tiedon koulutuspäivästä (voit valita useamman vaihtoehdon)

sähköpostitse kirjeitse tuttavien kautta järjestäjiltä internetistä

muualta, mistä? _____

Kysymykset:

1= täysin eri mieltä, 2= joihinkin eri mieltä, 3= en osaa sanoa, 4= joihinkin samaa mieltä, 5= täysin samaa mieltä

Koulutuspäivä oli tarpeellinen

1 2 3 4 5

Luento oli mielenkiintoinen: Kuivasilmäinen asiakkaasi janoaa apua - annathan sitä. Katja Kallio

1 2 3 4 5

Mitä silmnpohjakuva paljastaa? Nina Hautala

1 2 3 4 5

Näe maailma paremmin. Samuel Kaseva

1 2 3 4 5

Prismaa vai eikö prismaa? Arto Hartikainen

1 2 3 4 5

Koen, että pystyn hyödyntämään luennolla oppimiani asioita työelämässä

Kuivasilmäinen asiakkaasi janoaa apua - annathan sitä. Katja Kallio

1 2 3 4 5

Mitä silmnpohjakuva paljastaa? Nina Hautala

1 2 3 4 5

Näe maailma paremmin. Samuel Kaseva

1 2 3 4 5

Prismaa vai eikö prismaa? Arto Hartikainen

1 2 3 4 5

Koulutuspäivän järjestelyt:

Mainonta oli riittävä

1 2 3 4 5

Ilmoittautuminen oli vaivatonta

1 2 3 4 5

Tilat olivat toimivat

1 2 3 4 5

Aikataulu oli sujuva

1 2 3 4 5

Tapahtuman graafinen ilme oli yhtenäinen ja selkeä

1 2 3 4 5

Yleisarvosana koulutuspäivälle asteikolla 1-5 (1 huonoin, 5 paras): ____

Olisin halukas osallistumaan koulutuspäiviin tulevaisuudessakin

kyllä ei

Tulevien koulutuspäivien aihe-ehdotuksia

Avoimet kommentit ja parannusehdotukset

Kiitos palautteestanne!

Aurinkoista kevään jatkoa!

Sisältö	Opetus- tai ohjausmenetelmä	Havainnollistaminen ja oppimateriaali	Aika min	Oppijan tavoite	Arviointi
Tervetulosanat	Puhe		15	Orientoituminen päivään	
Kuivasilmäinen asiakkaasi janoaa apua - annathan sitä? Optikko Katja Kallio	Luento	Powerpoint ja muistiinpanot	45	Luennoilla käsitellään kuivasilmäisyyden syitä ja oireita sekä sen hoitoa.	Ajankäyttö tehokasta. Kattava esitys kuivasilmäisyydestä.
Mitä silmänpohjakuva paljastaa – milloin lähete silmäiläkärille on tarpeen? LT, dosentti, silmätautien erikoislääkäri Nina Hautala	Luento	Powerpoint ja muistiinpanot	45	Silmänpohjakuviissa näkyvien muutosten tulkintaa ja normaalin vs. patologisten muutosten erottamista toisistaan sekä tietoa mahdollisesti tarvittavista jatkotoimista kuvailtyöksen osalta.	Hyvä ja selkeä esitys. Optikoiden osaaminen ja näkökulma huomioidtu hyvin. Selkeät kuvat ja diat.
Kahvitauko ja tutustuminen näytteilleasettajiin	Vapaamuotoinen		75	Näytteilleasettajiin tutustuminen ja vapaa keskustelu ja virkistäytyminen luentojen välillä	Riittävä aika ja toimivat tilat. Hyvät tarjollut. Kiinnostavat näytteilleasettajat.
Näe maailma paremmin; Esittelystä moniteholinssien uusimmat innovaatiot ja niiden tuomat hyödyt asiakkaalle. Optikko Samuel Kaseva	Luento	Powerpoint ja muistiinpanot	45	Moniteholinssien toimintaperiaatteiden ja mitoitusten merkitys.	Selkeä ja informatiivinen esitys. Hieman liian teoreettinen. Olisi toivottu käytännönläheisempää lähestymistä.
Prismaa vaiiko eikä prismaa? Kuinka paljon on hyvä korjata karssastusta, vai kannattaako korjata ollenkaan? Optikko, B.Sc. in Optometry Arto Hartikainen	Luento	Powerpoint ja muistiinpanot	60	Piiokarssastusten tutkiminen ja niiden korjaaminen on yksi haastavimmista osa-alueista optikon työssä. Karssastuksen tutkimustulokset saattavat vaihdella paljonkin tutkimustavan mukaan. Tässä luennossa käydään läpi useiden esimerkkitapauksen kautta eri tutkimustapojen teoriaa sekä ratkaisumalleja käytännön ongelmatilanteisiin. Luennossa käsitellään myös akkommodaatiohäiriötä	Erittäin hyvä ja innostava esitys. Hyviä vinkejä käytännön esimerkkien kautta. Eläväinen esiintymistyyli. Mukanaosattavaa.
Kiitossanat	Puhe		10	Osaalistujien kiittäminen ja hyvien illan jatkajien toivotus	